

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему: «Фінансові результати від операційної діяльності
ТОВ «Вознесенський коньячний завод»: фінансовий облік та аналіз»**

ШИФР КРБ.ОтаА.1.579-03.2.1

Здобувача: _____ **В'язнікова К.М.**

Керівники: _____ **проф. Купріна Н.М.**

_____ **доц. Антонюк О.П.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від "б" червня 2024 р., протокол № 15.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ **Валерій НЕМЧЕНКО**

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри обліку та аудиту

«_____» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Кирила Михайловича В'язнікова

- Тема роботи: «Фінансові результати від операційної діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»: фінансовий облік та аналіз»
Затверджена наказом ОНТУ від 06 жовтня 2023 р. наказ № 579-03
- Термін здачі здобувачем закінченої роботи 6 червня 2024 р.
- Вихідні дані до роботи: Звітні дані про діяльність підприємства за 2021-2022р.р.
- Перелік питань, які потрібно розробити: Сутність, значення та законодавча база обліку фінансових результатів від операційної діяльності підприємства. Аналіз фінансових результатів товарного експорту, їх змін в умовах війни в Україні. Техніко-економічна характеристика підприємства та аналіз формування фінансових результатів за два роки на ньому. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку фінансових результатів від операційної діяльності на ньому. Висновки та пропозиції.
- Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць – 15, рисунків – 7.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **15 лютого 2024 р.**

Керівники _____ Купріна Н.М.

_____ Антонюк О.П.

Завдання прийняв до виконання _____ В'язніков К.М.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	15.02.24 - 15.03.24	
2. <i>Техніко-економічна характеристика підприємства та економічний аналіз за напрямом кваліфікаційної роботи за два роки</i>	16.03.24 - 21.04.24	
3. <i>Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.04.24 - 25.05.24	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	26.05.24 - 06.06.24	

Здобувач-бакалавр _____ В'язніков К.М.

Керівники роботи _____ Купріна Н.М.

_____ Антонюк О.П.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-бакалавр В'язніков К.М. _____

АННОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Фінансові результати від операційної діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»: фінансовий облік та аналіз»

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних та практичних питань бухгалтерського обліку та економічного аналізу фінансових результатів від операційної діяльності підприємства відповідно до законодавчих актів і нормативних документів, пошук шляхів вдосконалення їх обліку та аналізу на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів: у першому розділі розглядаються теоретичні питання сутності та класифікації фінансових результатів від операційної діяльності підприємства відповідно до НП(С)БО, законодавчих актів і нормативних документів, особливості їх формування, синтетичний облік та відображення у фінансовій звітності, аспекти управлінського обліку. У другому розділі проведено аналіз фінансових результатів товарного експорту та їх змін в умовах війни в Україні, розрахунок і аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з поглибленим аналізом формування фінансових результатів діяльності підприємства. У третьому розділі розглядалися особливості організації бухгалтерського обліку та фінансового обліку фінансових результатів від операційної діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» на основі їх відображення у фінансовій звітності. У висновках до кваліфікаційної роботи сформульовані пропозиції щодо удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів від операційної діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	– 79
таблиць	– 15
рисуноків	– 7
додатків	– 4

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
1. ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутність та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства.....	9
1.2. Фінансовий облік формування фінансових результатів від операційної діяльності підприємства.....	15
1.2.1. Фінансовий облік доходів від операційної діяльності.....	20
1.2.2. Фінансовий облік витрат від операційної діяльності.....	20
1.3. Облік формування фінансових результатів від операційної діяльності	27
2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД».....	31
2.1. Аналіз фінансових результатів товарного експорту та їх змін в умовах війни в Україні.....	31
2.2. Техніко-економічна характеристика підприємства.....	37
2.3. Аналіз фінансових результатів від операційної діяльності підприємства.....	42
3. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД».....	50
3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.....	50
3.2. Фінансовий облік фінансових результатів від операційної діяльності підприємства на основі їх відображення у фінансовій звітності.....	62

3.3. Напрями удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів від операційної діяльності підприємства.....	69
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	85

ВСТУП

Ефективне функціонування та фінансовий стан підприємства залежить від системи управління, доцільності вкладання фінансових ресурсів у активи, управління капіталом, який залежить від наявності власних фінансових ресурсів. Важливим власним фінансовим ресурсом діяльності підприємства є прибуток від операційної діяльності. Платоспроможність підприємства – це його спроможність своєчасно і повністю розрахуватися за своїми зобов'язаннями, а його фінансовий стан характеризується можливістю своєчасно виконувати свої зобов'язання перед кредиторами, в тому числі і по заробітній платі, що неможливо без ефективної операційної діяльності, що характеризується прибутком до оподаткування та чистим фінансовим результатом, рентабельністю продукції та виробництва..

Проблеми формування бухгалтерського обліку і економічного аналізу фінансових результатів діяльності підприємства досліджувались в наукових та практичних працях вчених і фахівців, таких вчених як: Айтамас П.Й., Антонюк О.П., Андрєєва Г.І., Барабаш Н.С., Білик М.С., Бланк І.О., Бутинець Ф.Ф., Бойчик І.М., Болюх М.А., Бурчевський В.З., Верига Ю.А., Власюк Т.М., Гадзевич О.І., Гладких Т.В., Горицька Н.Г., Гудзь Н.В., Єфимова О.В., Задорожний З.В., Кіндрацька Г.І., Крупка Я.Д., Купріна Н.М., Лахтіонова Л.А., Лишиленко О.В., Мельник В.М., Мец В.О., Мних Є.В., Орищенко М.М., Ступницька Т.М., Тарасенко Н.В., Фролова Т.О., Цал-Цалко Ю.С., Череп А.В., Чернелєвський Л.М., Чумаченко М.Г., Шеремет О.О., Яриш О.В. та ін., але є актуальними та потребують дослідження в даний час в Україні.

Війна в Україні потребує й додаткових досліджень забезпечення продовольчої та економічної безпеки країни, що не можливо без аналізу виробництва продовольчої продукції і їх фінансових результатів і результатів товарного експорту та їх змін в умовах війни в Україні. Все вище наведене

підтверджує актуальність обраного напряму дослідження та потребує удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів та підприємств харчової і переробної промисловості.

Метою даної кваліфікаційної роботи є бухгалтерського обліку та економічного аналізу фінансових результатів від операційної діяльності підприємства відповідно до законодавчих актів і нормативних документів, пошук шляхів вдосконалення їх обліку та аналізу на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Задачами дослідження кваліфікаційної роботи є:

- вивчення сутності та класифікації фінансових результатів підприємства відповідно до публікацій вчених і фахівців та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, нормативних і законодавчих актів;
- дослідження особливостей фінансового обліку формування фінансових результатів від операційної діяльності підприємства;
- дослідження фінансових результатів товарного експорту та їх змін в умовах війни в Україні;
- проведення економічного аналізу основних показників, які характеризують діяльність підприємства агропромислового виробництва з проведенням аналізу формування фінансових результатів та рентабельності;
- дослідження особливостей організації бухгалтерського обліку та фінансового обліку фінансових результатів від операційної діяльності підприємства на основі їх відображення у фінансовій звітності на прикладі підприємства агропромислового виробництва;
- розробка напрямів удосконалення ведення бухгалтерського обліку та економічного аналізу фінансових результатів від операційної діяльності підприємства для підприємства агропромислового виробництва, діяльність якого досліджується.

Для проведення досліджень в даній кваліфікаційній роботі відповідно до поставлених завдань, обрано:

– об’єкт дослідження – фінансові результати від операційної діяльності підприємства;

– предмет дослідження – фінансовий облік та аналіз фінансові результати від операційної діяльності підприємства.

Для вирішення поставлених завдань і їх дослідження в кваліфікаційній роботі бакалавра були використані такі методи: аналізу, синтезу та класифікації, системного аналізу і документального дослідження, порівняння, абсолютних та відносних величин, групування і деталізація, графічний метод – для наведення результатів дослідження.

Результати дослідження, які відображені у першому розділі кваліфікаційної роботи були: опубліковані в 2 наукових працях (2-х тезах всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, в т.ч. 1- у співавторстві); пройшли апробацію та доповідалися на наукових студентських конференціях здобувачів освіти на секції кафедри обліку та аудиту в ОНТУ в 2023-2024 р., на V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 30-31 травня 2023 року, та VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року, а також пройшли апробацію на 2-х наукових колоквиумах в рамках дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб’єктів» кафедри обліку та аудиту ОНТУ 29.11.2023 р. та 18.04.2024 р. (Додаток Д).

1. ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та класифікація фінансових результатів діяльності Підприємства

Ведення бухгалтерського обліку на підприємствах в Україні регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який затверджено від 16.07.1999 року №996–XIV зі змінами [1], а оподаткування їх діяльності, в тому числі фінансових результатів – Податковим Кодексом України – далі ПКУ, який затверджене від 02.12.2010 року № 2755-VI зі змінами [2]. Формування, елементи, склад, класифікація витрат, доходів, капіталу, фінансових результатів, принципи підготовки та вимоги до фінансової звітності регламентуються в Україні Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 р. зі змінами – далі НП(С)БО 1 [3]. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» є основоположним документом в системі бухгалтерського обліку України.

Фінансовий результат згідно до НП(С)БО 1 – це кінцевий підсумок господарської діяльності підприємства за певний період, який виражається у грошовій формі та характеризує прибуток або збиток. Він розраховується як різниця між доходами та витратами підприємства [3].

Діяльність підприємства згідно до НП(С)БО 1 класифікується за окремими видами – напрямками діяльності, відповідно до яких визначають доходи і витрати, формують відповідні фінансові результати, а саме [3]: операційна діяльність – основна діяльність підприємства, яка є головною метою створення підприємства та отримання фінансових результатів, наприклад, пов'язана з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг);

інвестиційна діяльність – діяльність, яка формується за рахунок придбання та реалізації необоротних активів і фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів; фінансова діяльність – діяльність підприємства, що призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства; інша діяльність – діяльність підприємства, яка не є операційною та фінансовою і не пов’язана з ними.

Фінансовий результат діяльності підприємства визначатися як різниця між відповідними доходами [4] та витратами [5], що підтверджують вчені в своїх публікаціях та дослідженнях (див. табл. 1.1), наприклад:

- «прибуток або збиток організації. Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті» [6];
- «різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді» [7].

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансові результати»*

Автор, джерело	Визначення
М.В. Мельник, [8]	Фінансовий результат - це кінцевий результат господарської діяльності підприємства, який виражається в сумі прибутку або збитків, отриманих протягом певного періоду.
С.Ф. Голов, [9]	Фінансовий результат – це кінцевий результат господарської діяльності підприємства, який визначається як різниця між його доходами і витратами за певний період.
В.В. Луценко, [10]	Фінансовий результат – це показник, який характеризує кінцевий результат господарської діяльності підприємства за певний період, що виражається в сумі його прибутку або збитків.
О.М. Коцур, [11]	Фінансовий результат – це один з найважливіших показників діяльності підприємства, який відображає його прибутковість або збитковість. Він розраховується на основі даних фінансової звітності.
Т.В. Мельник, [6]	Фінансовий результат – це кінцевий результат господарської діяльності підприємства, який визначається як різниця між його доходами і витратами за певний період. Він може бути як позитивним (прибуток), так і негативним (збитки).

*Складено автором на основі джерел [6,8,9-11]

Згідно до НП(С)БО 1 фінансові результати класифікуються за декількома ознаками [3, 12]:

1. Залежно від виду діяльності:

– фінансовий результат від операційної діяльності – це результат основної діяльності підприємства, який отримується від виробництва та продажу продукції (товарів) або надання послуг;

– фінансовий результат від інвестиційної діяльності – це результат від інвестування коштів підприємства в цінні папери, статутний капітал інших підприємств, надання кредитів тощо;

– фінансовий результат від фінансової діяльності – це результат від розміщення коштів на депозитах, отримання та сплати процентів, курсових різниць тощо.

2. Залежно від періоду виникнення:

– поточні фінансові результати – це фінансові результати, які виникають та визнаються в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності протягом звітного періоду;

– непоточні фінансові результати – це фінансові результати, які виникають та визнаються протягом одного або більше звітних періодів, наступних за звітним періодом, в якому відбулися події, що їх спричинили.

3. Залежно від впливу на власний капітал:

– прибуток – це сума, на яку власний капітал підприємства збільшується за звітний період;

– збиток – це сума, на яку власний капітал підприємства зменшується за звітний період.

Дослідження показало, що [3, 12]:

1. Загальний фінансовий результат підприємства за звітний період розраховується як сума фінансового результату від операційної діяльності,

фінансового результату від інвестиційної діяльності та фінансового результату від фінансової діяльності.

2. Поточні фінансові результати відображаються у звіті про прибутки та збитки.

3. Непоточні фінансові результати відображаються у балансі.

Для визначення та розуміння фінансових результатів можна привести декілька прикладів [3,12]:

– продаж продукції – це операційна діяльність, яка призводить до поточного фінансового результату (прибутку);

– отримання дивідендів від інвестицій – це інвестиційна діяльність, яка призводить до поточного фінансового результату (прибутку);

– сплата відсотків за кредитом – це фінансова діяльність, яка призводить до поточного фінансового результату (збитків);

– продаж основного засобу – це операційна діяльність, яка призводить до непоточного фінансового результату (прибутку);

– оцінка активу за справедливою вартістю – це інвестиційна діяльність, яка призводить до непоточного фінансового результату (прибутку/збитків);

Дослідження показало, що класифікація фінансових результатів дає можливість [3, 7-12]:

– оцінити ефективність роботи підприємства за різними напрямками діяльності;

– проаналізувати зміни у власному капіталі підприємства;

– зробити прогнози щодо майбутніх фінансових результатів підприємства.

Система показників фінансових результатів використовується для оцінки ефективності діяльності підприємства. Дослідження показало, що основних показників цієї системи належать [3, 12-14]:

1. Валовий прибуток.

2. Прибуток (збиток) від операційної діяльності.

3. Прибуток (збиток) до оподаткування.

4. Чистий прибуток (збиток).

Так, валовий прибуток – це перший показник прибутковості підприємства, який відображає результат його основної діяльності. Він розраховується як різниця між доходом від реалізації продукції (робіт, послуг) і собівартістю цієї продукції (робіт, послуг) [3, 15] за формулою (1.1) [7]:

$$\text{Валовий прибуток} = \text{Дохід від реалізації} - \text{Собівартість.} \quad (1.1)$$

Валовий прибуток підприємства показує [15]:

– ефективність основної діяльності підприємства. Чим вищий валовий прибуток, тим краще підприємство використовує свої ресурси для виробництва та продажу продукції (робіт, послуг);

– якість управління запасами. Високий валовий прибуток може свідчити про те, що підприємство ефективно закуповує сировину та матеріали, а також не має надмірних запасів готової продукції;

– цінову політику підприємства. Високий валовий прибуток може свідчити про те, що підприємство встановлює конкурентноздатні ціни на свою продукцію (роботи, послуги).

Прибуток (збиток) від операційної діяльності формує результат господарської діяльності підприємства, який враховує не тільки доходи та витрати, пов'язані з основною діяльністю, але й інші доходи та витрати, які виникають в процесі цієї діяльності [15], та визначається за формулою (1.2) [7]:

$$\begin{aligned} \text{Прибуток (збиток) від операційної діяльності} = & \text{Валовий прибуток} + \\ & + \text{Інші операційні доходи} - \text{Інші операційні витрати.} \end{aligned} \quad (1.2)$$

Прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства впливає на [15]:

– ефективність загальної господарської діяльності підприємства. Чим вищий прибуток (збиток) від операційної діяльності, тим краще підприємство використовує свої ресурси та можливості для отримання прибутку;

– якість управління операційною діяльністю. Високий прибуток (збиток) від операційної діяльності може свідчити про те, що підприємство ефективно управляє своїми витратами та максимізує свої доходи.

Прибутком (збитком) до оподаткування є такий результат господарської діяльності підприємства, який враховує всі його доходи та витрати, за винятком податку на прибуток [15], та розраховується за відповідною формулою (1.3) [7]:

$$\begin{aligned} & \text{Прибуток (збиток) до оподаткування} = \\ & \text{Прибуток (збиток) від операційної діяльності} + \text{Фінансові доходи} - \\ & \quad - \text{Фінансові витрати.} \end{aligned} \quad (1.3)$$

Сформований прибуток (збиток) до оподаткування підприємства показує чистий прибуток (збиток) підприємства до сплати податків та ефективність роботи підприємства з урахуванням його фінансових інвестицій та зобов'язань [15].

Кінцевим результатом господарської діяльності підприємства за певний період, який визначається як різниця між його доходами і витратами за цей період, є чистий прибуток або чистий збиток [15], якій відповідно до НП(С)БО 1 [3] розраховується за формулою (1.4) [7]:

$$\begin{aligned} \text{Чистий прибуток (збиток)} = & \text{Прибуток (збиток) до оподаткування} - \\ & - \text{Податок на прибуток} \end{aligned} \quad (1.4)$$

Дослідження показало [3, 15], що чистий прибуток (збиток) показує:

1. Реальний фінансовий результат діяльності підприємства після сплати всіх податків та інших обов'язкових платежів.

2. Суму коштів, яка залишається в розпорядженні підприємства після виконання всіх його зобов'язань.

Таким чином, фінансові результати від операційної діяльності включають відповідно до НП(С)БО 1 [3] фінансові результати – прибуток (або збиток) до оподаткування від основної операційної та іншої операційної діяльності, як співвідношення відповідних доходів та витрат на рахунках бухгалтерського обліку, тому розглянемо фінансовий облік їх формування у п.1.2.

1.2. Фінансовий облік формування фінансових результатів від операційної діяльності підприємства

1.2.1. Фінансовий облік доходів від операційної діяльності

Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» [4], затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 29.10.1999 року №290, зі змінами і доповненнями, доходи від операційної діяльності – це доходи, отримані компанією від її основної діяльності, які є ключовим показником прибутковості, який використовується інвесторами та кредиторами для оцінки фінансового стану та перспектив підприємства. Доходи від операційної діяльності обчислюються як різниця між виручкою від реалізації та собівартістю реалізованої продукції [4, 12]. Виручка від реалізації згідно до НП(С)БО 1 [3] – це загальна сума грошей, отриманих компанією від продажу своїх товарів або послуг, а собівартість реалізованої продукції – це вартість готової продукції, товарів або послуг, проданих підприємством.

Згідно з П(С)БО 15 «Дохід» [4], дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за

умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена, але не визнаються доходами такі надходження [4]:

- сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету і позабюджетні фонди;
- сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;
- сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено іншим договором;

– надходження, які належать іншим особам; є) надходження від продажу земельної ділянки. Визнані доходи від звичайної діяльності класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- фінансові доходи;
- інші доходи.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається за таких умов:

- покупцеві передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Дослідження показало, що існує два основних типи доходів від операційної діяльності [13]:

– доходи від реалізації – доходи, отримані від продажу товарів або послуг, які є найпоширеніший тип доходу від операційної діяльності;

– інший операційний дохід – доходи, отримані від джерел, які не пов'язані з основною діяльністю компанії, наприклад, від інвестицій або оренди.

Необхідно надати характеристику методів обліку доходів від операційної діяльності [12]:

1. Метод нарахування: дохід визнається в тому періоді, коли він зароблений, незалежно від того, коли він отриманий (загальноприйнятий метод обліку доходів від операційної діяльності).

2. Касовий метод: дохід визнається в тому періоді, коли він отриманий (метод використовується не дуже часто, наприклад, підприємствами малого бізнесу).

Дослідження підтверджує, що з обліком доходів від операційної діяльності можливо бути кілька проблем, як показало дослідження [12-14]:

– проблема визнання доходу: можливо бути складно визначити, коли саме дохід має бути визнаний за методом нарахування;

– можливо оцінки доходу: можливо бути складно визначити точну суму доходу, який має бути визнаний;

– можливо розкриття інформації: може існувати низка вимог щодо розкриття інформації, які стосуються доходів від операційної діяльності, що може ускладнити процес звітності.

Доходи від операційної діяльності суттєво впливають на фінансову звітність підприємства, включаються до фінансової звітності, на основі якої розраховують показники прибутковості діяльності та підприємства, особливо його основної діяльності – операційної, наприклад, доходи від операційної діяльності використовуються для розрахунку інших важливих фінансових

показників, таких як рентабельність продажів та коефіцієнт покриття відсотків [12].

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: від 30.11.99 №1019 (зі змінами) [16] та Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 (зі змінами) [17], на підприємствах облік доходів ведеться на рахунках класу 7 «Доходи і результати діяльності».

Рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності» призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Склад доходів та порядок їх визнання визначаються відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Рахунками класу 7, які призначені для доходів операційної діяльності є [16], які мають відповідні субрахунки:

- 70 «Доходи від реалізації»;
- 71 «Інший операційний дохід».

Рахунки класу 70 та 71, які призначені для доходів операційної діяльності, мають відповідні субрахунки [16,17], див. табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Характеристика субрахунки до рахунків 70 та 71*

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
<i>Рахунок 70 «Доходи від реалізації»</i>		
701	Доходи від реалізації готової продукції	Використовують для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції
702	Доходи від реалізації товарів	Використовують підприємства торгівлі та інші організації для узагальнення інформації про доходи від реалізації товарів
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг. Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги,

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг. Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг
704	Вирахування з доходу	По дебету відображається сума наданих після дати реалізації знижок, вартість поверненої покупцями продукції та товарів, і інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу
705	Перестраховання	За дебетом відображаються суми часток страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховання, за кредитом - частки страхових платежів, що повертаються перестраховиками у разі дострокового припинення договору перестраховання
<i>71 «Інший операційний дохід»</i>		
710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	Для узагальнення інформації про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, та від зміни справедливої вартості біологічних активів
711	Дохід від реалізації іноземної валюти	Для узагальнення інформації про доходи від реалізації іноземної валюти
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	Для узагальнення інформації про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, МШП тощо)
713	Дохід від операційної оренди активів	Для узагальнення інформації про доходи від оренди (крім фінансової) майна
714	Дохід від операційної курсової різниці	Для узагальнення інформації про доходи від курсових різниць за активами та зобов'язаннями підприємств.
715	Одержані штрафи, пені, неустойки	Для узагальнення інформації про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду
716	Відшкодування раніше списаних активів	Для узагальнення інформації про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних активів

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	Для узагальнення інформації про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу
718	Одержані гранти та субсидії	Для узагальнення інформації про отримані підприємством гранти, асигнування та субсидії
719	Інші доходи від операційної діяльності	Для узагальнення інформації про інші операційні доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 «Інший операційних дохід».

*Складено автором на основі джерела [16]

Рахунки 70 та 71 є пасивними, по кредиту їх субрахунків відображається збільшення (одержання) доходу, по дебету – належна сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших передбачених законодавством); суми які отримуються підприємством на користь комітента; повернуті перестраховиками частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях) та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати» [14].

Аналітичний облік доходів від операційної діяльності ведеться: від реалізації – за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту або іншими напрямками, визначеними підприємством; за іншими операційними доходами – за їх окремими видами[14].

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від операційної діяльності наведена в Додатку А.

1.2.2. Фінансовий облік витрат від операційної діяльності

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [5], затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 29.10.1999 року №290, зі змінами і доповненнями, витратами від операційної діяльності – це витрати, отримані підприємством від її основної діяльності, до яких відносяться витрати, пов’язані

з реалізацією продукції, робіт, послуг – собівартість реалізації, адміністративні витрати та витрати на збут. Витрати від операційної діяльності – це витрати, які підприємство несе в процесі ведення своєї основної діяльності та які безпосередньо впливають на його прибутковість та враховуються при розрахунку фінансового результату від операційної діяльності.

Відповідно до ПКУ [2], витрати від операційної діяльності поділяються на три основні категорії [12]:

1. Витрати, пов'язані з виробництвом – прямі та непрямі витрати, пов'язані з виробництвом товарів або послуг, які продає компанія. А ще ці витрати являють собою сукупність усіх спожитих ресурсів на виробництво того чи іншого продукту. Вони характеризують вартість виробництва продукції для підприємства. Витрати підприємства складаються зі спожитих засобів виробництва та заробітної плати і набувають форми собівартості продукції.

2. Адміністративні витрати – Витрати, пов'язані з управлінням компанією, такі як заробітна плата менеджерів, оренда офісних приміщень та канцелярські витрати. У податковому обліку до адміністративних витрат, що спрямовуються на обслуговування та управління підприємством, відносять винагороди за консультаційні, інформаційні, аудиторські та інші послуги, які отримує платник податку для забезпечення господарської діяльності.

3. Витрати на збут – витрати включають [5]:

– витрати пакувальних матеріалів та на затарювання на складах готової продукції [примітка: або оптових складах, якщо йдеться про товари, а не власну продукцію];

– витрати на ремонт тари;

– оплата праці, комісійні винагороди продавцям, торговим агентам, працівникам підрозділів підприємства, що забезпечують збут;

– витрати на рекламу, дослідження ринку (маркетинг);

– витрати на передпродажну підготовку товарів;

- витрати на відрядження працівників, що зайняті збутом;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом ..., страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона;
- витрати на транспортування, перевалку і страхування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані із транспортуванням продукції (або товарів) відповідно до умов договорів (базису) поставки;
- витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;
- витрати на страхування призначених для реалізації готової продукції, або товарів, які зберігаються на складі;
- витрати на транспортування товарів, готової продукції між складами підрозділів (філій, представництв) підприємства;
- інші витрати пов'язані зі збутом товарів, продукції, робіт, послуг.

3. Інші операційні витрати – витрати операційної діяльності підприємства, крім витрат, які перелічені в пп.1-3.

В сучасної діяльності підприємств існує два основних методи обліку витрат від операційної діяльності [12]:

1. Метод повної собівартості – передбачає включення всіх прямих та непрямих витрат, пов'язаних з виробництвом, до собівартості реалізованої продукції.

2. Метод часткової собівартості – передбачає включення лише прямих витрат до собівартості реалізованої продукції, а непрямі витрати розподіляються на періоди протягом фінансового року.

Дослідження підтверджує, що з обліком витрат від операційної діяльності можливо бути кілька проблем [12-14]:

- проблема визначення прямих та непрямих витрат – складно чітко визначити, які витрати є прямими, а які непрямими;

– проблема розподілу непрямих витрат – в сучасній практиці не існує єдиного способу розподілу непрямих витрат, а різні методи можуть призвести до різних результатів;

– проблема зміни в запасах – зміни готової продукції на початку та наприкінці звітного періоду можуть вплинути на собівартість реалізованої продукції.

Величина витрат від операційної діяльності відображається у фінансовій звітності та суттєво впливає на фінансовий стан підприємства та прибутковість його діяльності.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: від 30.11.99 №1019 (зі змінами) [16] та Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 (зі змінами) [17], на підприємствах облік витрат від операційної діяльності ведеться на рахунках класу 9 «Витрати діяльності», та відображається на рахунках:

- 90 «Собівартість реалізації»;
- 91 «Загальновиробничі витрати»;
- 92 «Адміністративні витрати»;
- 93 «Витрати на збут»;
- 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [5]. За дебетом рахунків цього класу відображаються суми витрат, за кредитом – списання суми витрат у кінці звітного року або щомісяця на рахунок 79 «Фінансові результати» [13].

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій

підприємств і організацій: від 30.11.99 №1019 (зі змінами) [16], рахунок 90 «Собівартість реалізації» призначений для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг. За дебетом рахунка 90 «Собівартість реалізації» відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), страхові виплати відповідно до договорів страхування, за кредитом – списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати». Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати не включаються до складу виробничої собівартості готової та реалізованої продукції, тому інформація про такі витрати узагальнюється на рахунках обліку витрат звітного періоду – 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Аналітичний облік ведеться за статтями витрат [12,16].

Склад субрахунків рахунків 90-94 наведений в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Характеристика субрахунки до рахунків 90-94*

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
<i>Рахунок 90 «Собівартість реалізації»</i>		
901	Собівартість реалізованої готової продукції	На субрахунку 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» ведеться облік виробничої собівартості реалізованої готової продукції.
902	Собівартість реалізованих товарів	На субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» відображається собівартість реалізованих товарів, яка визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».
903	Собівартість реалізованих робіт і послуг	На субрахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» ведеться облік собівартості реалізованих за звітний період робіт і послуг.
904	Страхові виплати	На субрахунку 904 «Страхові виплати» підприємства, які є страховиками відповідно до Закону України «Про страхування», узагальнюють інформацію про страхові суми і страхові відшкодування за умовами договору страхування (перестраховування) при настанні страхового випадку

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
<i>92 «Адміністративні витрати»</i>		
Визначаються підприємством	Визначаються підприємством	Відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства. За дебетом рахунка 92 «Адміністративні витрати» відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом – списання на рахунок 79 «Фінансові результати». До загальногосподарських витрат, зокрема, належать витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу, витрати на їх службові відрядження, витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, комунальні послуги), охорону, юридичні, аудиторські, транспортні послуги, поштово-телеграфні, канцелярські витрати, сума податків, зборів (обов'язкових платежів)
<i>93 «Витрати на збут»</i>		
Визначаються підприємством	Визначаються підприємством	Ведеться облік витрат, пов'язаних зі збутом (реалізацією, продажем) продукції, товарів, робіт і послуг. За дебетом рахунка відображається сума визнаних витрат на збут, за кредитом – списання на рахунок 79 «Фінансові результати». До витрат на збут, зокрема, належать витрати пакувальних матеріалів, транспортування продукції, товарів за умовами договору, витрати на маркетинг і рекламу, витрати на оплату праці та комісійні продавцям, торговим агентам, працівникам відділу збуту, амортизацію, ремонт і утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, які використовуються для забезпечення збуту продукції, товарів, робіт і послуг.
<i>94 «Інші операційні витрати»</i>		
940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	Узагальнюється інформація про витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема витрати від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів та від зміни справедливої вартості біологічних активів, визначених згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи».
941	Витрати на дослідження, розробки	Ведеться облік витрат, пов'язаних з дослідженнями та розробками, що здійснює підприємство, якщо такі дослідження та розробки відповідають Положенню (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи».

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
942	Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти	Узагальнюється інформація про витрати на купівлю-продаж іноземної валюти, зокрема від'ємна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю.
943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	Ведеться облік собівартості реалізованих виробничих запасів (сировини, матеріалів, відходів і т. п.) і необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.
944	Сумнівні та безнадійні борги	Узагальнюється інформація про нарахування резерву сумнівних боргів на заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), про суму списаної безнадійної заборгованості в разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів і про суму списаної безнадійної заборгованості, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено.
945	Витрати від операційної курсової різниці	Ведеться облік втрат за активами й зобов'язаннями операційної діяльності підприємства від зміни курсу гривні до іноземної валюти.
946	Витрати від знецінення запасів	Ведеться облік втрат, пов'язаних із знеціненням (уцінкою) запасів, відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» та 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».
947	Нестачі і втрати від псування цінностей	Ведеться облік нестач грошових коштів та інших цінностей і втрат від псування цінностей, виявлених в процесі заготівлі, переробки, зберігання і реалізації. Одночасно зі списанням цінностей, винних у нестачі яких не встановлено, на витрати балансова вартість списаного активу зараховується на позабалансовий рахунок 07 «Списані активи».
948	Визнані штрафи, пені, неустойки	Ведеться облік визнаних економічних санкцій за невиконання підприємством законодавства та умов договорів.
949	Інші витрати операційної діяльності	Узагальнюється інформація про ті витрати операційної діяльності, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності», зокрема про витрати житлово-комунальних і обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого та культурного призначення і т.п.

*Складено автором на основі джерела [16,17]

Аналітичний облік витрат від операційної діяльності ведеться: від реалізації – за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту або іншими напрямками, визначеними підприємством; за іншими операційними доходами – за їх окремими видами [14].

Кореспонденція рахунків з обліку витрат від операційної діяльності наведена в Додатку Б.

Таким чином, фінансовий облік витрат від операційної діяльності є інструментом управління підприємством та важливою частиною бухгалтерського обліку формування фінансових результатів операційної діяльності (див. п. 1.3).

1.3. Облік формування фінансових результатів від операційної діяльності

Формування та відображення у фінансовій звітності фінансових результатів від операційної діяльності регламентуються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 р.(зі змінами) [3]. Облік формування фінансових результатів від операційної діяльності – це процес визначення та відображення в бухгалтерському обліку доходу та витрат, пов'язаних з основною діяльністю підприємства. Цей процес має важливе значення для оцінки прибутковості та ефективності роботи підприємства, а також для прийняття управлінських рішень [12].

Узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства ведеться на рахунку 79 «Фінансові результати» відповідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 (зі змінами) [17], який безпосередньо призначений для обліку й узагальнення інформації про фінансові

результати підприємства, має субрахунки відповідно до яких фінансові результати класифікуються на [14]:

- 791 «Результат операційної діяльності»;
- 792 «Результат фінансових операцій»;
- 793 «Результат іншої діяльності».

Відповідно з Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.99 №1019 (зі змінами) [16], за кредитом рахунку 79 «Фінансові результати» наводяться за рахунками в порядку їх закриття – з обліку доходів, а за дебетом – в порядку закриття рахунків з обліку витрат та сума нарахованого податку на прибуток [14].

За звітний період підприємство може отримати від операційної діяльності нерозподілений прибуток поточного року, який відображається в рядку 1420 пасиву «Балансу підприємства (Звіту про фінансовий стан)» – Форма №1, а сальдо субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Як що підприємство отримує збиток, тоді сума накопиченого прибутку за попередні роки буде зменшена за рахунок відображеної суми нерозкритого збитку на субрахунок 442 «Непокриті збитки» [12].

Результат від операційної діяльності підприємства визначаються на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» – прибуток або збиток: за кредитом такого субрахунку відображається в порядку закриття рахунків сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг і від іншої операційної діяльності (рахунки 70 та 71), за дебетом – сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (рахунки 90, 92, 93,94), відповідно до Інструкції «Про застосування Плану

рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.99 №1019 (зі змінами) [16].

Субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» відображаються у Формі №2 «Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід)» у рядку 2190 – прибуток, а у рядку – 2195 – збиток (рис. 1.1).

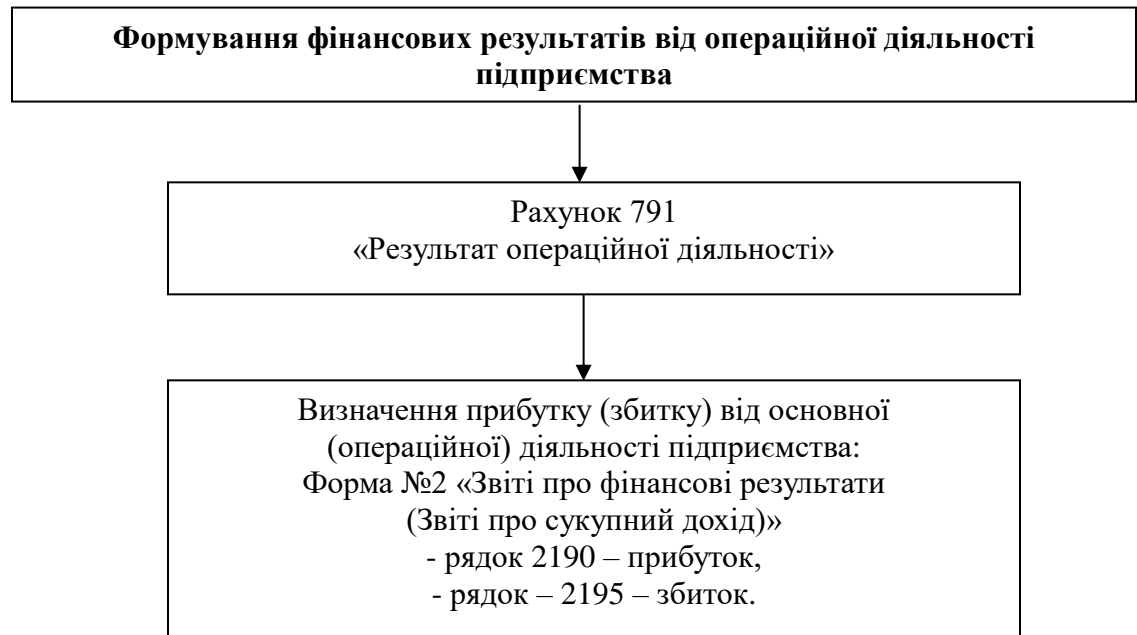

Рис. 1.1 – Формування фінансових результатів від операційної діяльності підприємства*

*Складено автором на основі Джерел [3 ,16,17, 20]

Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів ВІД операційної діяльності наведена в Додатку В, а особливості закриття рахунків доходів та витрат від операційної діяльності на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Закриття доходів і витрат від операційної діяльності
на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності»*

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1. Закриття рахунків доходів від реалізації:		
- готової продукції;	701	791
- товарів;	702	791
- робіт, послуг	703	791
2. Закриття субрахунку відрахувань з доходу	791	704
3. Закриття рахунку інших операційних доходів	71	791
4. Закриття рахунків витрат операційної діяльності:		
- виробничої собівартості реалізованої готової продукції;	791	901
- фактичної собівартості реалізованих товарів;	791	902
- виробничої собівартості реалізованих робіт і послуг;	791	903
- сум, визнаних у звітному періоді адміністративних витрат;	791	92
- сум, визнаних у звітному періоді витрат на збут;	791	93
- сум, визнаних у звітному періоді інших витрат операційної діяльності	791	94
5. Закриття субрахунку обліку витрат з податку на прибуток від операційної діяльності	791	981

* Складено на основі джерела [14]

2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ

ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД

2.1. Аналіз фінансових результатів товарного експорту та їх змін в умовах війни в Україні

Наші попередні дослідження показали [24], що фінансові результати – це показник результативності діяльності підприємств та об'єднань на мікро- та мезорівнях дослідження, а також результативності національної економіки на макрорівні, як сукупності функціонування економічної системи та її господарюючих суб'єктів. При здійсненні обліку та формування у звітності господарюючих суб'єктів фінансових результатів їх діяльності, основним нормативним документом для формування фінансової звітності є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. №73 зі змінами [3].

Відповідно НП(С)БО 1 фінансовий результат діяльності підприємств та їх об'єднань визначається як інформація, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому [22]. Відповідно до НП(С)БО 1 фінансовий результат діяльності підприємства [3] – це прибуток – «це сума, на яку доходи перевищують пов'язанні з ними витрати» або збиток – «це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати» [24].

Дослідження проведені нами підтверджують [24], що вагому частину в формуванні фінансових результатів діяльності господарюючих суб'єктів займають фінансові результати від експортно-імпортних операцій, що має важливе макроекономічне значення для національної економіки. Війна, яку розв'язала російська федерація, суттєво вплинула на фінансові результати експортно-імпортних операцій і в першу чергу, на сальдо і коефіцієнт покриття імпорту експортом. Варто зауважити, що у зовнішній торгівлі імпорт перевищує

експорт, формуючи від'ємне сальдо, яке в останні роки має тенденцію до скорочення. Як показали наші дослідження [23], якщо в 2019 р. від'ємне сальдо склало 19,8 млрд.дол., то в 2020р. – 5,1 млрд. дол., а в 2021 р.– 4,8 млрд.дол. У воєнний 2022 рік експорт в Україні скоротився до 44,1 млрд. дол. (скорочення проти 2021р. – 35,1%), а імпорт – до 55,3 млрд.дол (–24%), що збільшило проти попередніх років від'ємне сальдо до 11,1 млрд.дол [23, 24].

Наше дослідження підтверджує [24], що по більшості розділів товарів згідно з УКТЗЕД з року в рік формується від'ємне сальдо. Додатне сальдо, як правило, має торгівля агропродовольчими товарами і недорогоцінними металами. При цьому додатне сальдо від реалізації агропродовольчої продукції значно перевищує цей показник по недорогоцінним металам та виробам з них – в 2022 р. 1745 млн.дол. проти 3413 млн.дол. або в 5,21 рази [23].

В умовах війни, як показало наше дослідження [24], відносний фінансовий результат зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами – коефіцієнт покриття імпорту експортом зростає з 3,577 в 2021р. до 3,931, що пояснюється різницею в динаміці експорту та імпорту. Так, якщо в 2021-2022 рр. експорт скоротився на 15,6%, то імпорт скоротився в більшій мірі, а саме на 23,2% (табл. 2.1) [23].

Наше дослідження показало [24], що по деяким товарним групам зріс експорт і зменшився імпорт: група 02 «М'ясо та їстівні субпродукти» та група 04 «Молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед». При зростанні експорту продукції цих товарних груп з 1224 млн.дол. в 2021 р. до 1376 млн.дол. в 2022 р. на 112,4 %, імпорт скоротився з 599 млн.дол. до 458 млн.дол. або на 23,5 %. По продукції решти товарних груп (з 24 груп), скоротився як експорт, так і імпорт. Серед товарних груп 5 з найбільшим скороченням імпорту слід назвати наступні групи [3]: 03 «Риба і ракоподібні» – 248 млн.дол. (–28,3%); 04 «Молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед» – 136 млн.дол. (–35,4%); 08 «Їстівні плоди та горіхи» – 173 млн.дол.(20,7%); 12 «Насіння і плоди

олійних культур» – 90 млн.дол. (20,0%); 15 «Жири та олії рослинного та тваринного походження» –150 млн.дол.(-33,8%); 18 «Какао та продукти з нього» – 196 млн.дол. (-44,2%); 22 «Алкогільні і безалкогольні напої та оцет» – 229 млн.дол.(-31,8%); 24 «Тютюн і промислові замітники тютюну» – 235 млн.дол. (-39,0%) [23].

Таким чином, по названих 8 товарних групах імпорт скоротився на 1457 млн.дол., що складає 81,1 % загального скорочення в сумі 1796 млн.дол. [23, 24].

Таблиця 2.1 – Фінансові результати експортно-імпортних операцій з товарами за 2021-2022 рр.*

Код і назва товарів по розділам згідно УКТЗЕД	2021 р.				2022 р.			
	Експорт, млн.дол.	Імпорт, млн.дол.	Сальдо, млн.дол.	К покр.	Експорт, млн.дол.	Імпорт, млн.дол.	Сальдо, млн.дол.	К покр.
Усього	68072	72843	-4771	0,934	44149	55273	-11124	0,799
У тому числі:								
1.Живі тварини; продукти тваринного походження	1345	1594	-249	0,844	1472	1175	297	1,253
2.Продукти рослинного походження	15538	2131	13407	7,291	13478	1927	11551	6,994
3.Жири та олії тваринного або рослинного походження	7037	444	6593	15,849	5949	294	5655	20,235
4.Готові харчові продукти	3788	3578	210	1,059	2497	2555	-58	0,977
Всього агропродовольча продукція	27708	7747	19961	3,577	23396	5951	17445	3,931
5.Недогороцінні метали та вироби з них	15991	4373	11618	3,657	6004	2591	3413	2,317
Інші	24373	60723	-36350	0,401	14749	46731	-31982	0,316

* Розраховано за даними Державної служби статистики України [23]

Проведене дослідження підтвердило [24], що війна, яку розв'язала російська федерація, суттєво вплинула на фінансові результати експортно-

імпортних операцій, на негативні зміни сальдо і коефіцієнт покриття імпорту експортом. Попри певного скорочення додатнього сальдо в торгівлі агропродовольчими товарами, має місце зростання коефіцієнту покриття імпорту експортом, що свідчить про поліпшення структури зовнішньоторговельного обороту. Але спостерігається. В складних умовах війни такі зміни у зовнішній торгівлі агропродовольчими товарами в 2022 р. пом'якшили негативні результати всієї зовнішньої торгівлі товарами України.

Проведене дослідження обсягу, динаміки та структури товарного експорту України за період 2021-2023 рр. [25], наведені на рис. 2.1-2.3.

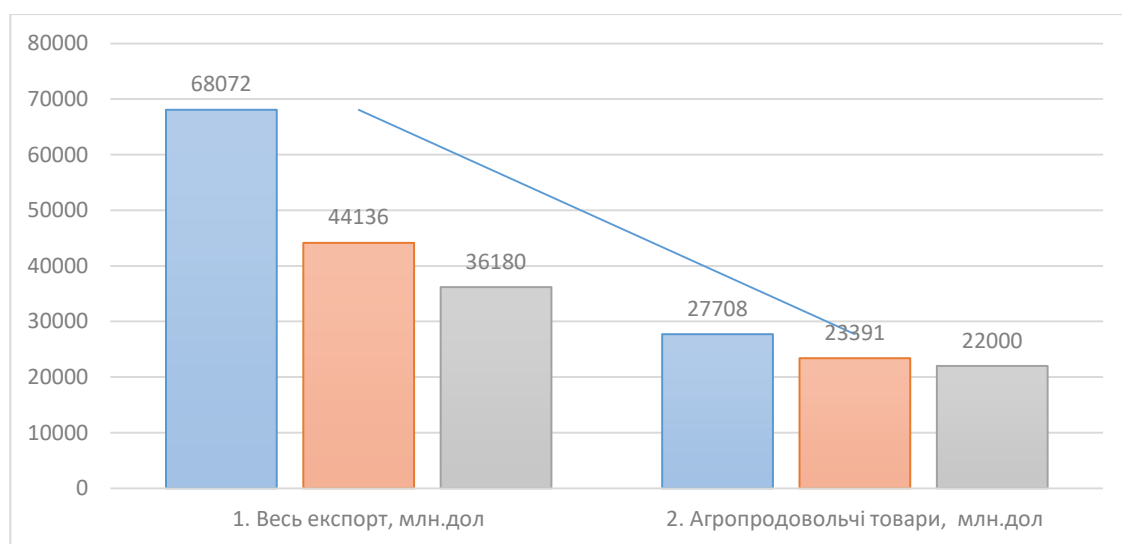

Рис. 2.1 – Аналіз експорту товарів з України за 2021-2023 рр.*

* Розраховано за даними Державної служби статистики України [23]

Як свідчать данні рис 2.1. [25], в 2021-2023 рр. експорт товарів щорічно скорочується. Варто зазначити, що темпи спаду експорту поступово зменшуються (рис. 2.2). Так, як що в 2022 р. у порівнянні з 2021 р. весь товарний експорт скоротився на 35,2%, а агропродовольчий – на 15,6%, то в 2023 р. в порівнянні з 2022 р., відповідно на 18,0% і 5,9%.

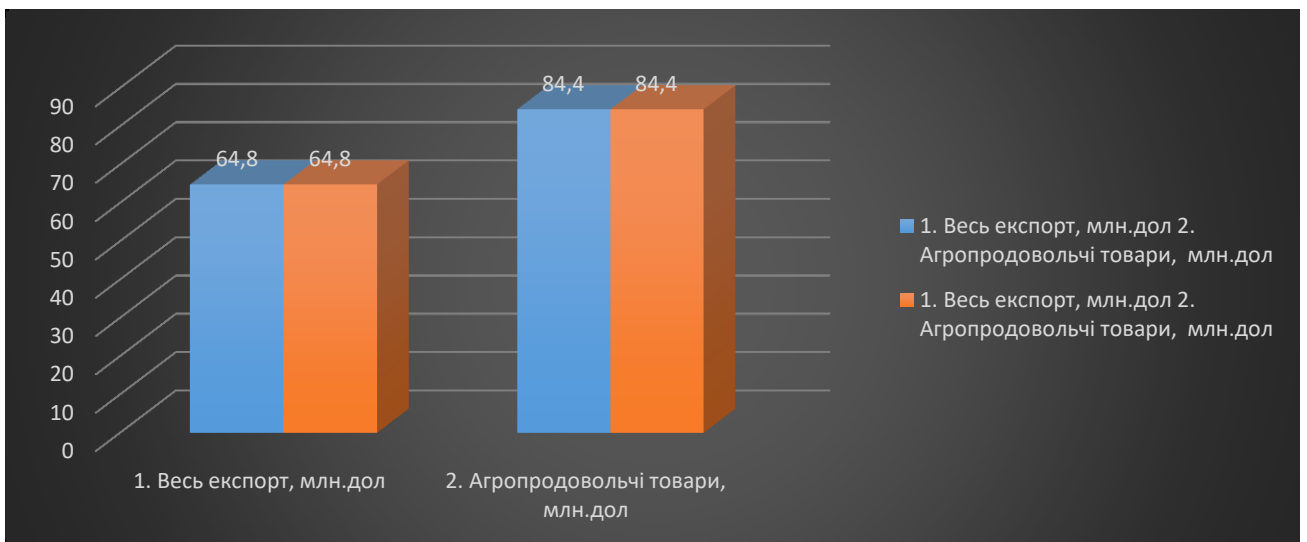

Рис. 2.2 – Аналіз динаміки експорту товарів з України за 2021-2023 рр.*

* Розраховано за даними Державної служби статистики України [23]

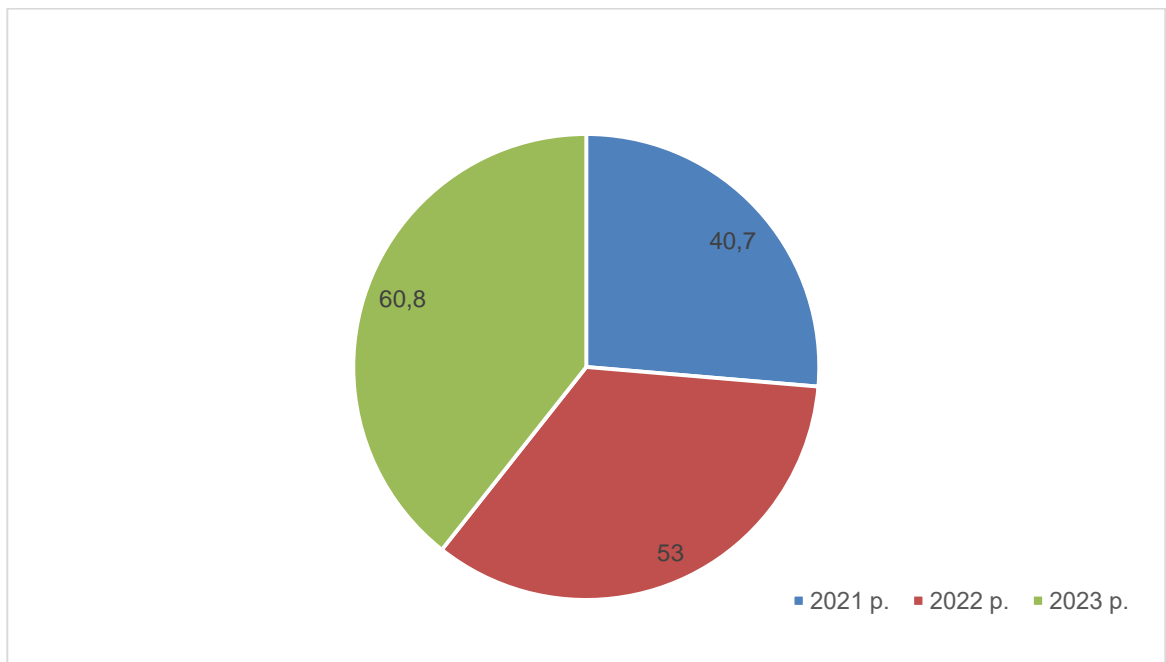

Рис. 2.3 – Аналіз частки агропродовольчих товарів в експорті України за 2021-2023 рр.*

* Розраховано за даними Державної служби статистики України [23]

Дослідження показало [25], що товарному експорту зростає роль продукції сільського господарства та галузей харчової промисловості – в 2022-

2023 рр більше половини валютної виручки держава отримує від реалізації агропродовольчих товарів (рис. 2.3-2.4).

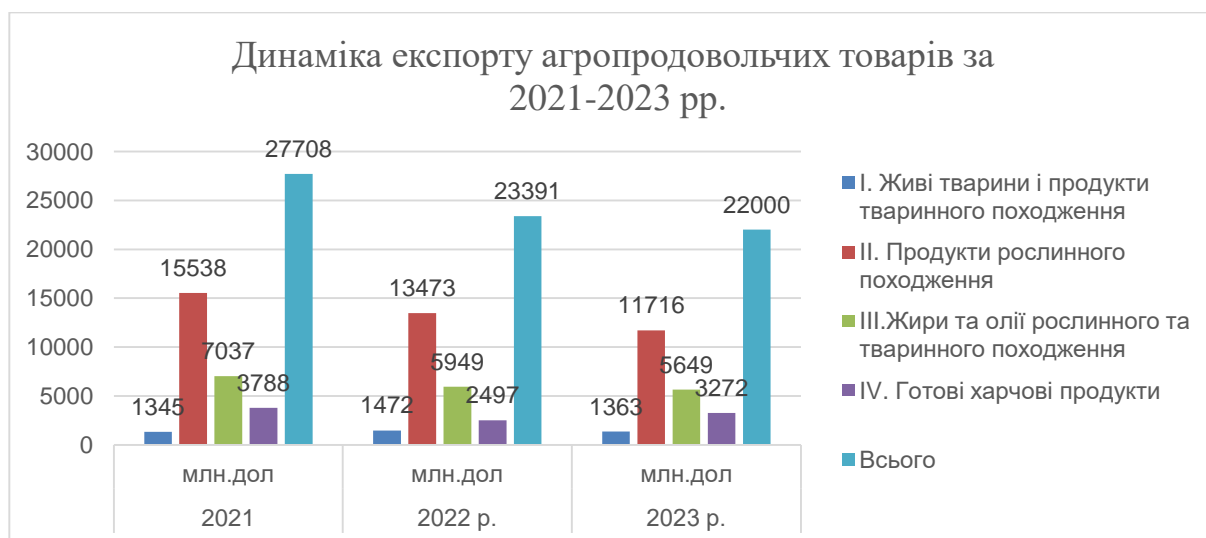

Рис. 2.4 – Аналіз експорту товарів з України за 2021-2023 рр.*

* Розраховано за даними Державної служби статистики України [23]

Так, дослідження показало[25], що частка агропродовольчої продукції в товарному експорті України набагато перевищує аналогічні показники в розвинутих країнах. Так, в Європейському Союзі, який є світовим лідером по експорту продовольчими товарами, в загальному обсязі європейського експорту приходить лише 7% [25].

Таким чином, дослідження підтвердило [25], що основу агропродовольчого експорту складають сировинні продукти і промислова продукція з невеликою доданою вартістю, що є негативним. Частка в експорті готових харчових продуктів, тобто продукції з великою доданою вартістю, як показало дослідження вчених [26], вкрай низка і знаходиться в межах 13,7–14,8%, що значно поступається таким країнам як Польща – 51,3%, Франція – 53,2%.

2.2. Техніко-економічна характеристика підприємства

Аналіз основних показників діяльності розглянуто на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод», який розташований в м. Вознесенськ Миколаївської області, на перетині головних торгових магістралей на Півдні України. Підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності малого бізнесу та складає спрощену фінансову звітність – «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: за формами №1-м «Баланс» та №2-м «Звіт про фінансові результати».

На підприємстві є декілька видів виробництв, забезпечених необхідним технологічним обладнанням і механізмами, з наступними можливостями і видами робіт:

- первинне виноробство (переробка винограду, виробництво виноматеріалів для вин коньячних виноматеріалів);
- первинне плодове виноробство (переробка плодів і ягід, виробництво плодових виноматеріалів);
- коньячне виробництво повного циклу (дистиляція коньячних виноматеріалів, витримка коньячних спиртів, купажування);
- дистиляція плодових матеріалів, витримка плодових спиртів;
- вторинне виноробство (розлив тихих вин, розлив коньяків, розлив плодових бренді і алкогольних напоїв);
- виробництво неосвітленого концентрованого яблучного або виноградного соку.

Підприємство займається і переробкою винограду: стаціонарне закрите будівля включає три лінії з дробильними установками, гребеневиділітелями, пневматичними пресами, ємностями і фільтр-пресами потужністю 8000 тон винограду в сезон.

Для виробництва міцних напоїв на основі дистиляції на підприємстві працюють 3 три установки:

- блок з потужністю 1000 л. абсолютного алкоголю на добу;
- блок з потужністю 250 літрів абсолютного алкоголю на добу;
- блок з потужністю 12000 літрів абсолютного алкоголю на добу.

Загальна потужність виробництва складає 2,02 млн л абсолютного алкоголю в сезон (жовтень – березень). При продовженні дистиляційного періоду, обсяг збільшується пропорційно.

Для витримки продукції є відділення виробництва вина в дубових бочках, яке розраховане на 333 тис. л. ємності для 3,36 млн. л. Для переробки фруктів працює лінія обладнання переробки яблук (Fl-ttwec ТМ) – 8,6 тис т в сезон (вакуум – випаровувач з ароматуловлювачем на 3 тис л на годину, а парк зберігання становить – 1,99 млн л).

Виробництво брендів у пляшках включає:

- 3 лінії розливу брендів в пляшки 0,25-0,5 л. продуктивністю 3 тис. пляшок на годину;
- 1 лінія розливу вина в пляшки 0,5-0,7-0,75 л. продуктивністю 3 тис. пляшок на годину;
- сувенірна лінія – 300 пляшок в годину.

Річна потужність розливу підприємства одну зміну становить 6,3 млн. л коньяку і 2,9 млн. л вина (без урахування сувенірного цеху).

Техніко-економічну характеристику доповнює розрахунок основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2021-2022 роки в табл. 2.2 за методикою, яка наведена у навчальному посібнику з економічного аналізу підприємства [27, с. 89-213].

Дослідження показників табл. 2.2 показало, що у 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на підприємстві спостерігається нестійка тенденція їх зміни, а деяких – погіршення, що негативно впливає на результативність його діяльності, а саме:

Таблиця 2.2 – Основні фінансово-економічні показники діяльності
ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	20945,9	26 724,2	5 778,3	27,56
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	18177,6	21 212,1	3 034,5	16,73
3. Адміністративні витрати, тис. грн.	-	-	-	-
4. Інші операційні витрати, тис. грн.	2533,1	3 866,2	1 333,1	52,54
5. Валовий прибуток, тис. грн.	2768,3	5512,1	2 743,8	99,16
6. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	20710,7	25078,3	4 367,6	5,10
7. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	98,87	93,84	-5,03	-21,09
8. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн. в т.ч.:	187,2	132,6	-54,6	-29,17
- від основної операційної діяльності	2768,3	5512,1	2 743,8	99,16
- від іншої операційної діяльності	-2533,1	-3 866,2	-1 333,1	52,54
- від фінансової діяльності	-	-	-	-
- від іншої діяльності	-48	-1 513,3	-1465,3	30,5р.
12. Податок на прибуток, тис. грн.	33,70	23,90	-9,80	-29,08
13. Чистий прибуток, тис. грн.	153,50	108,7	-44,80	-29,20
14. Матеріальні витрати, тис. грн.	19322,80	23691,7	4368,90	22,61
15. Матеріаловіддача, грн.	1,084	1,128	0,044	4,06
16. Матеріаломісткість продукції, грн.	0,923	0,887	-0,036	-3,90
17. Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб.	28	27	1	-4,00
18. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн.	748067,86	989785,18	241717,32	32,31
19. Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис. грн.	1581,8	1986,0	404,2	25,56
20. Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн.	56492,90	73555,72	17061,82	30,20
21. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис. грн.	13569,9	13681,75	111,85	0,82

Продовження табл. 2.1

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			абс.	%
22. Фондовіддача, грн. - по продукції	1,54	1,95	0,41	26,54
- по прибутку	0,20	0,40	0,20	100
23. Фондорентабельність, %	1,13	0,79	0,34	x
24. Середня річна вартість оборотних коштів, тис. грн.	34641,45	51013,20	16 371,75	47,24
25. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,60	0,52	-0,08	-13,33
26. Рентабельність продукції, %	15,22	25,99	10,86	x
27. Рентабельність виробництва, %	0,388	0,205	-0,183	x
28. Середня річна сума дебіторської заборгованості	2743,90	3025,65	281,75	10,27
29. Середня річна сума кредиторської заборгованості	22801,05	18061,85	-4739,20	20,79
30. Коефіцієнти ліквідності балансу				
- коефіцієнт поточної ліквідності	1,036	1,067	0,031	x
- коефіцієнт швидкої ліквідності	0,170	0,385	0,214	x
- коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,002	0,002	0,000	x

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства

Дослідження показників табл. 2.2 показало, що у 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на підприємстві спостерігається нестійка тенденція їх зміни, а деяких – погіршення, що негативно впливає на результативність його діяльності, а саме:

– чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до зростання на 5778,3 тис.грн. або 27,56%, при зростанні собівартості реалізованої продукції на 3034,5 тис.грн або 16,73%.

– тенденцію до зростання мають й інші операційні витрати на 1333,1 тис.грн або 52,54%, що негативно вплинуло на фінансовий результат від операційної діяльності підприємства малого бізнесу. Підприємство не має у фінансовій звітності величини адміністративних та витрат на збут;

– витрати на 1 грн реалізованої продукції зменшуються на 5,03 коп або 21,09%, що пов'язано з меншими темпами зростання собівартості реалізованої

продукції відповідно чистого доходу від реалізації продукції, що позитивно вплинуло на фінансовий результат основної операційної діяльності – зростання прибутку на 2743,8 тис.грн або 99,16%, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства;

– аналіз формування фінансових результатів до оподаткування підприємства показав, що прибуток від діяльності зменшився на 54,6 тис.грн. або 29,17% за рахунок збільшення збитку від іншої операційної діяльності на 1333,1 тис.грн. або на 52,54% та від іншої діяльності – на 1465,3 тис.грн. або на 30,5 разів, що є негативним результатом діяльності підприємства, який зменшив прибуток від основної операційної діяльності в 2022 р. – 5512,1 тис. грн до 132,6 тис.грн. прибутку від діяльності підприємства;

– дослідження показників рентабельності та їх зміни показало, що рентабельність виробництва зменшилась на 0,183% пункту, що є негативним, а рентабельність продукції зросла – на 10,86% пункту, що є позитивною тенденцією результативності операційної діяльності підприємства;

– аналіз використання ресурсів підприємства показав, що покращилось використання більшості ресурсів підприємства: фондівдача по продукції збільшилась на 0,41 грн/грн або на 26,54%, фондівдача по прибутку збільшилась на 0,20 грн./грн. або на 100%, що пов'язано зі більшими темпами зростання прибутку від основної операційної діяльності та чистого доходу від реалізації продукції ніж середньорічної вартості основних засобів підприємства; спостерігається збільшення продуктивності праці на 241717,32 грн або 32,31%, що пов'язано з інтенсивним використанням трудових ресурсів підприємства й є позитивною тенденцією; збільшення матеріалівдачі на 0,044 грн/грн або 4,06% при зменшенні матеріаломісткості на 0,036 грн/грн або на 3,9%, що позитивно характеризує використання трудових, матеріальних ресурсів підприємства, основних засобів та позитивно характеризує операційну діяльність підприємства, але зменшення оборотності оборотних коштів на 0,08 обороту або на 13,33%,

що негативно впливає на фінансовий стан, фінансування операційної діяльності підприємства та характеризує використання його оборотного капіталу;

– оцінка ліквідності активів та пасивів балансу показала, що баланс підприємства не є абсолютно ліквідним, що негативно впливає на його фінансовий стан та платоспроможність. Такі висновки підтверджують зміни показників ліквідності, які майже всі мають тенденцію до значення нижче нормативного значення: поточної ліквідності – на 0,031 грн./грн., швидкої ліквідності – на 0,214 грн./грн., а коефіцієнт абсолютної ліквідності не змінився та він є за межею нормативного значення, що вказує на те, що підприємство не забезпечено найбільш ліквідними активами. Такі зміни підтверджують неплатоспроможність підприємства та низку ліквідність його активів.

2.3. Аналіз формування фінансових результатів діяльності підприємства

Аналіз доходів та формування фінансових результатів діяльності підприємства від усіх видів його діяльності, спрямований на оцінку їх складу, структури та динаміки, який виконаємо за методикою, що наведена у навчальному посібнику з економічного аналізу підприємства [27, с. 166-181].

Для аналізу динаміки та структури доходів підприємства складається аналітична табл. 2.3. Дані табл. 2.3 свідчать, що найбільшу частку в доходах підприємства складає операційна діяльність – 100%. В складі операційної діяльності виділяється тільки чистий дохід від реалізації продукції підприємства, який збільшився на 5778,3 тис.грн або 27,56%.

Інвестиційна, фінансова та інша діяльність підприємства представлені іншими доходами, але підприємство за 2021-2022 рр. не мало таких видів доходів діяльності підприємства.

Таблиця 2.3 – Аналіз динаміки та структури доходів підприємства*

№	Показники	Код рядка ф. №2	2021 рік.		2022 рік		Відхилення	
			Сума, тис.грн	Структура, %	Сума, тис.грн	Структура, %	Сума, тис.грн	% пункти
Операційна діяльність								
1.	Чистий дохід від реалізації продукції	2000	20945,9	100	26724,2	100	5778,3	-
2.	Інші операційні доходи	2120	х	х	х	х	х	х
	Всього доходи операційної діяльності	х	20945,9	100	26724,2	100	5778,3	-
Інвестиційна, фінансова та інша діяльність								
3.	Дохід від участі в капіталі		-	-	-	-	-	-
4.	Інші фінансові доходи		-	-	-	-	-	-
5.	Інші доходи		-	-	-	-	-	-
	Всього доходів		-	-	-	-	-	-
	Разом по підприємству		20 945,9	100,0	26 724,2	100,0	5778,3	х

* Розраховано на підставі фінансової звітності підприємства

Згідно з П(С)БО узагальненим фінансовим показником, який характеризує діяльність підприємства, є сума прибутку до оподаткування. Одержання загальної суми прибутку пов'язане з різними напрямками діяльності підприємства: операційна – основна та інша, інвестиційна, фінансова та інша діяльність [27, с. 166-167].

Відповідно до цих напрямів діяльності прибуток (збиток) до оподаткування розраховується як різниця між відповідними доходами і витратами. На основі розрахунків, виконаних в табл. 2.4 і 2.5, в табл. 2.6 наведена послідовність формування фінансових результатів (прибутку або збитку) до оподаткування.

Таблиця 2.4 – Формування прибутку підприємства*

Показники	2021 рік		2022 рік	
	тис.грн	%	тис.грн	%
1. Прибуток (збиток) від основної операційної діяльності (від реалізації продукції, робіт, послуг)	2768,3	1478,79	5512,1	4156,93
2. Прибуток (збиток) від іншої операційної діяльності	-2533,1	-1353,15	-3866,2	-2915,68
3. Прибуток (збиток) від операційної діяльності (р.1 + р.2)	235,2	125,64	1645,9	1241,25
4. Прибуток (збиток) від інвестиційної діяльності	-	-	-	-
5. Прибуток (збиток) від фінансової діяльності	-	-	-	-
6. Прибуток (збиток) від іншої діяльності	-48,0	-25,64	-1513,3	-1141,25
7. Фінансовий результат до оподаткування	187,2	100,0	132,6	100
8. Витрати з податку на прибуток	33,7	x	23,9	x
9. Чистий прибуток (збиток)	153,5	x	108,7	x

* Розраховано на підставі фінансової звітності підприємства

На підставі табл. 2.4 ми можемо зробити наступні висновки:

1. Прибуток від основної операційної діяльності (від реалізації продукції, робіт, послуг) значно збільшився з 2768,3 тис.грн до 5512,1 тис. грн., це свідчить про те, що підприємство успішно веде свою основну діяльність та генерує більше прибутку від продажу продукції.

2. Збиток від іншої операційної діяльності також збільшився на 52,54% з 2533,1 тис. грн до 3866,2 тис. грн, що негативно характеризує іншу операційну діяльність підприємство та негативно вплинуло на загальний фінансовий результат до оподаткування.

3. Загальний прибуток від операційної діяльності збільшився з 235,2 тис. грн до 1645,9 тис. грн, що свідчить про позитивну динаміку розвитку операційної діяльності підприємства та зростання її прибутковості.

4. Прибуток (збиток) від інвестиційної та фінансової діяльності підприємство не мало в 2021 та 2022 роках, що може свідчити про те, що

підприємство не активно інвестує та не має вільних грошових коштів для фінансової діяльності.

5. Збиток від іншої діяльності збільшився з 48 тис. грн до 1513,3 тис. грн., що є негативною тенденцією та негативно вплинуло за фінансовий результат до оподаткування.

6. Фінансовий результат до оподаткування зменшився на 54,6% з 187,2 тис. грн до 132,6 тис. грн., що є негативним та є впливом збиткової іншої операційної та іншої діяльності підприємства.

7. Витрати з податку на прибуток зменшилися на 9,8 тис. грн або 29,08%, а чистий прибуток (збиток) – на 44,8% з 153,5 тис. грн до 108,7 тис. грн., що є негативним результатом діяльності підприємства в 2022 р. в порівнянні з 2021р.

Загалом, дані табл. 3.2 свідчать про те, що підприємство успішно веде лише свою основну діяльність та генерує прибуток, але водночас має з результативністю інших видів діяльності.

Величина прибутку від операційної діяльності – це основна складова фінансових результатів. На багатьох підприємствах операційний прибуток є єдиним джерелом формування чистого прибутку. З великої кількості факторів, які впливають на операційний прибуток, доцільно аналізувати передусім ті, які містяться у фінансовій звітності підприємства [27, с. 167]. Вони є основою факторного аналізу операційного прибутку, результати якого оформлюють у відповідній табл. 2.5.

На підставі табл. 2.5 ми можемо зробити наступні висновки:

1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 27,56%, а собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – на 16.73%.

2. Валовий прибуток (збиток) збільшився на 99,16%, що пов'язано з більшими темпами зростання чистого доходу ніж собівартості, що є позитивним.

Таблиця 2.5 – Динаміка фінансових результатів від операційної діяльності*

Показники	2021 рік, тис.грн	2022 рік, тис.грн	Відхилення	
			Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
1 Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	20945,90	26724,20	5778,30	27,56
2 Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	18177,60	21212,10	3034,50	16,73
3 Валовий прибуток (збиток)	2768,30	5512,10	2743,80	99,16
4 Інші операційні доходи	x	x	x	x
5 Адміністративні витрати	x	x	x	x
6 Витрати на збут	x	x	x	x
7 Інші операційні витрати	2533,10	3866,20	1333,10	52,54
8 Прибуток (збиток) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
9 Прибуток (збиток) від іншої операційної діяльності	-2533,10	-3866,20	-1333,10	52,54
10 Прибуток (збиток) від операційної діяльності	235,2	125,64	-109,56	-46,58

* Розраховано на підставі фінансової звітності підприємства

3. Інші операційні витрати збільшилися на 52,54% при відсутності інших операційних доходів, тому збиток від іншої операційної діяльності збільшився на 52,54% та дорівнює іншим операційним витратам.

4. Прибуток від операційної діяльності зменшився на 46,58% з 235,2 тис. грн до 125,64 тис. грн., що пов'язано зі збитковою іншою операційною діяльністю підприємства Це може бути пов'язано зі збільшенням прибутку (збитку) від іншої операційної діяльності, незважаючи на зменшення валового прибутку.

Для оцінки результативності виробництва та реалізації продукції використовуються показники [27, с. 168-169]:

– рентабельність реалізованої продукції, як відношення валового прибутку від реалізації до собівартості реалізованої продукції (формула 2.1) [27, с. 168]:

$$R_p = \frac{П_{вал}}{C_p} \cdot 100 \quad (2.1)$$

де R_p – рентабельність реалізованої продукції;

$П_{вал}$ – валовий прибуток;

C_p – собівартість реалізованої продукції.

– рентабельність реалізованої продукції (продаж), як відношення валового прибутку до величини чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (формула 2.2) [27, с. 168-169]:

$$R_p = \frac{П_{вал}}{ЧД} \cdot 100 \quad (2.2)$$

де R_p – рентабельність реалізованої продукції (продаж);

ЧД – величина чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Розрахунок рентабельності реалізованої продукції підприємства наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Показники рентабельності реалізованої продукції*

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			Абсолютне, %	Відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн	20945,90	26724,20	5778,30	27,56
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн	18177,60	21212,10	3034,50	16,73
3. Валовий прибуток (збиток), тис.грн.	2768,30	5512,10	2743,80	99,16
4. Рентабельність реалізованої продукції, %	15,22	25,99	10,86	x

* Розраховано на підставі фінансової звітності підприємства

Дослідження показників рентабельності продукції в табл. 2.6 та їх зміни показало, що рентабельність продукції зросла – на 10,86% пункту, що є позитивною тенденцією результативності операційної діяльності підприємства та формує прибуток від основної операційної діяльності.

Рентабельність виробництва – найбільш узагальнюючий показник його діяльності. В ньому синтезуються всі фактори виробництва і реалізації продукції, оборотність господарських коштів. Кожному підприємству необхідна інформація про рентабельність його діяльності, що розраховується як відношення прибутку до оподаткування до всього авансованого капіталу (формула 2.3) [27, с. 168]:

$$R_v = \frac{\Pi_{до}}{\sum K} \times 100; \quad (2.3)$$

де R_v – рентабельність виробництва, %;

$\Pi_{зв}$ – прибуток до оподаткування, тис.грн;

$\sum K$ – сума основного і оборотного капіталу, тис.грн.

На рівень рентабельності виробництва впливають такі фактори, як розмір прибутку, а також сума основних засобів і оборотних активів [27, с. 168]. Методика розрахунку рентабельності виробництва, аналіз її динаміки наведені в табл. 2.7.

Дослідження показників рентабельності виробництва та їх зміни в табл. 2.7 показало, що рентабельність виробництва зменшилась на 0,183% пункту, що є негативним, а рентабельність продукції зросла – на 10,86% пункту, що є негативною тенденцією результативності основної операційної діяльності – виробництва продукції підприємства.

Таблиця 2.7 – Аналіз рентабельності виробництва*

Показники	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відхилення, %пунктів
1. Прибуток (збиток) до оподаткування, тис.грн	187,20	132,60	-54,60
2. Середня вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис.грн.	13569,9	13681,75	111,85
3. Середня вартість оборотних активів, які вкладено в оборотний капітал, тис.грн	34641,45	51013,20	16371,75
4. Рентабельність виробництва (виробничих засобів), %	0,338	0,205	-0,183

* Розраховано на підставі фінансової звітності підприємства

3. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» представлений такими видами обліку: оперативний, фінансовий, статистичний, податковий. Оперативний облік здійснюється безпосередньо на складах та в цехах підприємства робітниками, робота яких перевіряється 1 раз у 2 тижні менеджерами. Статистичний, фінансовий та податковий облік здійснюється безпосередньо у відділі бухгалтерії й узагальнюється у формах статистичної, фінансової та податкової звітності, яка передбачена законодавством для суб'єкта підприємницької діяльності малого бізнесу.

Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» регламентується законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 16 «Витрати». Ведення бухгалтерського обліку на в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» регулюється Наказом про облікову політику. В наказі обумовлені певні особливості бухгалтерського обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», як суб'єкту підприємницької діяльності та малого бізнесу. Роботу бухгалтерської служби визначає положення «Про бухгалтерську службу підприємства:

1. Загальні положення.

Бухгалтерський облік являє собою процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства. Відділ бухгалтерії – це самостійний структурний підрозділ на правах відділу, підпорядковується керівнику підприємства, приймає

участь у роботі усіх підрозділів підприємства та виконує облікові та контрольні функції.

Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється відділом бухгалтерії, яка діє на засадах самостійного структурного підрозділу підприємства.

Чисельність працівників бухгалтерської служби визначаються штатним розкладом.

Бухгалтерія в своїй діяльності керується Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, нормативними та законодавчими актами з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, Положенням про бухгалтерську службу.

Бухгалтерську службу очолює головний бухгалтер, який призначається і звільняється з посади наказом керівника ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

2. Мета і завдання діяльності бухгалтерської служби.

Метою діяльності бухгалтерії є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та про рух грошових коштів.

До основних завдань бухгалтерської служби входить ведення бухгалтерського обліку підприємства, організація обліку фінансово-господарської діяльності, здійснення контролю за збереженням власності, правильним використанням грошових коштів і матеріальних ресурсів, складання звітності.

3. Функції бухгалтерської служби.

Основна функція бухгалтерської служби – ведення бухгалтерського обліку в розрізі господарських засобів та джерел їх утворення на основі натуральних

вимірників в грошовому виразі шляхом суцільного, безперервного та взаємозв'язаного відображення у відповідних носіях інформації та організація бухгалтерського обліку, реалізується за такими складовими:

- облік доходів підприємства;
- облік касових операцій;
- облік грошових коштів на рахунках ;
- облік розрахунків по заробітній платі;
- облік розрахунків з бюджетом та позабюджетними соціальними фондами;
- облік розрахунків у порядку планових платежів;
- облік розрахунків з підзвітними особами;
- облік розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами;
- облік необоротних активів;
- облік запасів та МШП;
- облік витрат діяльності;
- облік власного капіталу;
- облік результатів виконання планових показників;
- складання і подання звітності до відповідних органів;
- організація проведення інвентаризації;
- організації технології облікового процесу (облікових номенклатур, носіїв облікової інформації, графіків руху носіїв облікової інформації, архіву звітності тощо);
- організація контролю за фінансово-господарською діяльністю установи;
- організація забезпечення бухгалтерського обліку;
- організація розвитку бухгалтерського обліку.

4. Права і обов'язки.

Вимагати від структурних підрозділів підприємства та окремих посадових осіб своєчасного відповідно до графіків руху носіїв облікової інформації

подання оформлених відповідним чином матеріалів (планів, звітів, табелів, довідок тощо).

Не приймати до виконання і оформлення документів за операціями, які порушують діюче законодавство і встановлений порядок приймання, оприбуткування, зберігання та витрачання грошових коштів, обладнання, матеріальних і інших цінностей.

Надавати керівництву підприємства пропозиції про покарання осіб, які є винними у недоброякісному оформленні і складанні документів, несвоєчасній передачі їх для відображення на рахунках бухгалтерського обліку та відображенні в документах недостовірної інформації.

Здійснення зв'язку з іншими організаціями за запитаннями, що входять до компетенції бухгалтерії.

5. Відповідальність.

Всю повноту відповідальності за якість та своєчасність виконання покладених на бухгалтерію даним Положенням задач і функцій несе головний бухгалтер.

Ступінь відповідальності інших працівників бухгалтерії встановлюється посадовими інструкціями.

6. Взаємовідносини.

З усіма структурними підрозділами щодо питань забезпечення процесу бухгалтерського обліку оперативною інформацією.

З кадровим підрозділом – за питанням відбору кадрів в бухгалтерію, по формуванню інформації щодо особового складу установи.

З відділом матеріально-технічного постачання – з питань інформаційної бази по надходженню товарно-матеріальних цінностей.

З юридичним відділом – з питань регулювання фактів матеріальної, адміністративної та інших видів відповідальності, підготовки юридичних документів, договорів та контрактів.

7. Організація роботи.

Бухгалтерський підрозділ підприємства працює відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку установи.

Робочий час працівників бухгалтерії нормований в межах п'ятиденного робочого тижня з встановленими термінами (часовими) – з 9:00 до 18:00 з перервою трудового дня з 12:30 до 13:30.

Веденням обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» займається відділ бухгалтерії, структура якого приведена на рис. 2.1. Для досягнення своєчасності, повноти, точності обліку кожен з працівників відділу повинен виконувати поставлені перед ним завдання.

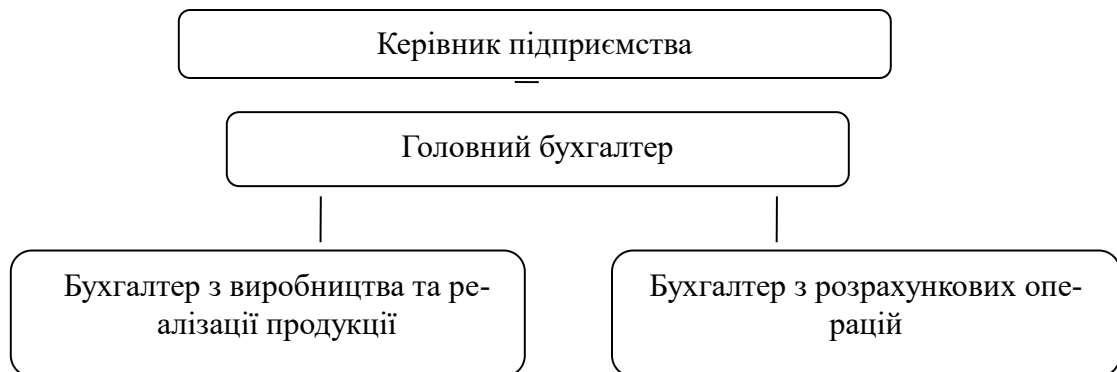

Рис. 3.1 – Структура відділу бухгалтерії в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

На підприємстві ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у відділі бухгалтерії також діє лінійно– функціональна структура управління.

Керівнику підприємства підпорядковується головний бухгалтер, якому в свою чергу підпорядковуються два бухгалтери – з основної операційної діяльності та бухгалтер по розрахунках з дебіторами та кредиторами.

До обов'язків головного бухгалтера відносять:

1. Забезпечення ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський

облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних.

2. Організація роботи бухгалтерської служби, контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

3. Вимагання від підрозділів, служб та працівників забезпечення неухильного дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

4. Вживання всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і реєстрах бухгалтерського обліку та збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну.

5. Забезпечення складання на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності підприємства, підписання її та подання в установлені строки користувачам.

6. Здійснює заходи щодо надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

7. Бере участь у підготовці та поданні інших видів періодичної звітності, які передбачають підпис головного бухгалтера, до органів вищого рівня у відповідності з нормативними актами, затвердженими формами та інструкціями.

8. За погодженням з власником (керівником) підприємства забезпечує перерахування податків та зборів, передбачених законодавством, проводить розрахунки з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.

9. Здійснює контроль за веденням касових операцій, безготівкових розрахунків, раціональним та ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

10. Бере участь у проведенні інвентаризаційної роботи на підприємстві, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства.

11. Організує роботу з підготовки пропозицій для керівника ТОВ «Вознесенський коньячний завод» щодо:

- визначення облікової політики підприємства, внесення змін до обраної облікової політики, вибору форми бухгалтерського обліку з урахуванням діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних;

- розроблення системи і форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності і контролю господарських операцій;

- визначення прав працівників на підписання первинних та зведених облікових документів;

- вибору оптимальної структури бухгалтерської служби та чисельності її працівників, підвищення професійного рівня бухгалтерів, забезпечення їх довідковими матеріалами;

- поліпшення системи інформаційного забезпечення управління та шляхів проходження обробленої інформації до виконавців;

- впровадження автоматизованої системи оброблення даних бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності підприємства чи удосконалення діючої;

- забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучення кредитів та їх погашення.

12. Керує працівниками бухгалтерського обліку підприємства та розподіляє між ними посадові завдання та обов'язки.

13. Знайомить цих працівників із нормативно-методичними документами та інформаційними матеріалами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві.

Обов'язки бухгалтера по розрахунковим операціям:

1. Обробляти та аналізувати інформацію стосовно виконання покупцями та замовника умов діючих договорів.

2. Вести бухгалтерського обліку з дебіторами за роботи, товари, послуги та складати відповідної бухгалтерської звітності.

3. Обробляти банківських документів стосовно розрахунків дебіторів.

4. Приймати та контролювати первісну документацію від покупців та замовників.

5. Забезпечувати керівництво інформацією відносно положення справ по існуючим дебіторам.

6. Здійснювати операції по прийому, обліку, видачі і зберіганню грошових коштів і інших грошових коштів з обов'язковим дотриманням правил, що забезпечують їх збереження.

7. Отримувати по оформленим відповідно до встановленого порядку документах грошові кошти або оформлювати їх для здобуття безготівковим дорогою в установах банку для виплати робітником і службовцем заробітної плати, премій, оплати відряджень і інших витрат.

8. Вести на основі прибуткових і витратних документів касову книгу, звіряти фактичну наявність грошових сум і цінних паперів з книжковим залишком.

9. Складати касову звітність.

10. Здійснювати готівкові та безготівкові розрахунки в установленому порядку з організаціями та фізичними особами при оплаті робіт і послуг підприємства.

Для чіткої організації і планування роботи, а також раціонального розподілу праці на підприємстві розробляються посадові інструкції на кожну посаду, передбачену штатним розкладом.

Посадова інструкція головного бухгалтера складена в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відповідно до вимог чинного законодавства України.

В ТОВ «Вознесенський коньячний завод» застосовується автоматизована форма обліку (рис. 3.2).

Рис. 3.2 – Схема автоматизованої форми ведення бухгалтерського обліку, яка використовується в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Працівники відділу бухгалтерії також застосовують для обробки інформації наступні програми: MS Word, MS Excel. У програмі MS Word в основному створюється і редагуються текстові документи та звіти. В цьому форматі працівники відділу отримують інформацію від інших підрозділів, керівництва. У програмі MS Excel складаються різноманітні таблиці для подальших обчислень, дозволяє вирішувати завдання і тому є поширеною програмою в усіх підрозділах в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Таким чином, відділ бухгалтерії працює згладжено завдяки новим автоматизованим технологіям, програмним забезпеченням та кваліфікованими працівниками відділу. Більша частина завдань, покладених на відділ бухгалтерії вирішується на більш якісному рівні та з використанням меншого часу завдяки комп'ютерним технологіям та інтегрованих на ньому програм.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Права і обов'язки сторін, які виникають за результатами здійснення господарської операції, оформленої первинним документом відповідно до вимог Закону України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, не залежать від факту відображення її в регістрах та на рахунках бухгалтерського обліку.

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» повинно вживати всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечення їх належного зберігання протягом встановленого строку

Організація підприємством первинного бухгалтерського обліку на складах. Має бути отриманий дозвіл на початок роботи, здійснена атестація робочих місць. Також продукція має пройти відповідну сертифікацію.

Власник або уповноважений ним орган має визначити матеріально-

відповідальних осіб на виробництві та на складах і зобов'язаний створити працівникам умови, необхідні для нормальної роботи і забезпечення повного збереження дорученого їм майна.

На підприємствах застосовують такі методи складського обліку:

1. Оперативно-бухгалтерський (сальдовий) метод.

Суть цього методу в тому, що бухгалтерія здійснює систематичний контроль за правильним веденням складського обліку. Із цією метою працівники бухгалтерії зобов'язані не рідше одного разу на тиждень, в окремих випадках одного разу в декаду і обов'язково в кінці місяця проводити на складах в присутності матеріально-відповідальних осіб перевірку своєчасності та правильності оформлення складських операцій, записів в картках складського обліку, а також вибірккову перевірку залишків матеріалів.

Правильність записів працівник бухгалтерії підтверджує своїм підписом в картках складського обліку в графі «Контроль». При виявленні помилок зразу ж роблять виправні записи. При цьому методі в бухгалтерії облік ведуть тільки у вартісному виразі.

2. Облік у звітах матеріально-відповідальних осіб.

На складі ведеться кількісний облік в картках. У кінці місяця завідувач складу формує матеріальний звіт (т. ф. N- М-19) у вигляді оборотної відомості, в якій міститься: назва і номенклатурний номер цінностей, одиниця виміру, ціна за одиницю, залишки на початок місяця (кількість, сума), надходження за місяць (за джерелами надходження у кількісному і вартісному вимірах), вибуття за місяць (за напрямками вибуття у кількісному і вартісному вираженні).

Матеріальний звіт складають у двох примірниках і разом з первинними документами передають в бухгалтерію ТОВ «Вознесенський коньячний завод». Один примірник після перевірки з підписом бухгалтера повертають на склад, інший – служить реєстром аналітичного обліку в бухгалтерії, на основі якого проводять записи за дебетом і кредитом рахунку 20 «Виробничі запаси».

Недоліком даного методу є те, що його можна використовувати лише за обмеженої номенклатури запасів. Метод вимагає великих трудових затрат, особливо в кінці місяця, що затягує строки здачі звітності.

3. Паралельний облік на складі і в бухгалтерії

На складі ведуть кількісний облік, в бухгалтерії кількісний і вартісний. У кінці місяця в бухгалтерії на основі первинних документів складають сортову оборотна відомість, дані якої включають до синтетичного обліку за рахунком 20 «Виробничі запаси».

4. Автоматизований метод обліку запасів

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» використовують із застосуванням сучасних ПЕОМ. На основі первинних документів інформація про придбані матеріальні цінності вводять у пам'ять комп'ютера. В автоматичному режимі здійснюють виписку документів на відпуск цінностей зі складу у виробництво і на сторону. Якщо виписку документів на відпуск цінностей здійснюють на складі, то інформація через мережевий (модемний) зв'язок передають на центральний комп'ютер в бухгалтерії, де здійснюють її обробку і складають бухгалтерські проведення для включення у зведений облік.

Якщо документи виписують в бухгалтерії, то періодично (щоденно, раз у 3-5 днів) на склад передають інформація про залишки окремих видів цінностей. Перевагою даного методу є те, що при ньому існує постійний зв'язок між бухгалтерією і складом, а теперішні можливості обчислювальної техніки дозволяють оперативно одержувати інформацію щодо кількісно-сумового обліку.

3.2. Облік фінансових результатів від операційної діяльності діяльності підприємства на основі їх відображення у фінансовій звітності

Згідно з Наказом Про «Облікову політику» ТОВ «Вознесенський коньячний завод» веде облік фінансових результатів від операційної діяльності відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 (далі – НП(С)БО 1). Облік доходів і витрат здійснюється згідно з П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати».

Дохід від основної операційної діяльності відображається в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» на рахунку 70 «Доходи від реалізації» субрахунку 701 «Доходи від реалізації готової продукції». На цьому субрахунку відображається загальний дохід від реалізації готової продукції без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів, ПДВ, акцизу й інших податків із продажу.

Реалізація готової продукції в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» – напоїв зі складу покупцям проводиться на основі первинних документів: накладних або розпоряджень відділу збуту, в яких вказують замовника, адресу доставки, кількість та інші дані про відвантажену продукцію.

Відпуск готової продукції (напоїв) покупцям безпосередньо зі складу здійснюється на основі доручення на право отримання цінностей, видаткової накладної або товарно-транспортної накладної.

Після відвантаження готової продукції замовнику в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» процес реалізації переходить у стадію розрахунків. Доходом від реалізації готової продукції визнається момент пред'явлення розрахункових документів або їх оплати.

Аналітичний облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» готової продукції ведеться на складі в картках складського обліку автоматизовано в натуральних показниках на підставі накладних відділу збуту.

Після відвантаження готової продукції замовнику процес реалізації переходить у стадію розрахунків, доходом від реалізації готової продукції в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» визнається момент пред'явлення розрахункових документів або їх оплати.

Сума розрахунку замовника дебетує на рахунки 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками, 30 (Каса), 31 «Рахунки в банках» та ін. і кредитує на рахунок 70 «Доходи від реалізації». Одночасно на суму належних до сплати податків та зборів з реалізації дебетують рахунок доходів від реалізації (70) і кредитують рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами».

Повернення реалізованої готової продукції в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відображаються за субрахунком 704 «Вирахування з доходу».

Первинні документи, які передаються від покупців готової продукції ТОВ «Вознесенський коньячний завод» є:

- сертифікат якості;
- податкова накладна (з податку на додану вартість);
- рахунок-фактура;
- доручення;
- платіжне доручення;
- акт про нестачу;
- комерційний акт;
- товаро-транспортна накладна.

Інформація, що міститься в первинних документах ТОВ «Вознесенський коньячний завод», систематизується в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку в автоматизованій системі обліку. Заповнення рахунка-

фактури здійснює постачальник виходячи з наявної інформації про проведення операції, цей документ належить в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» до виконавчих, виправдувальних бухгалтерських документів.

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з готовими виробами (напоями) передає товарно-супроводжувальні документи, податкову накладну та сертифікат якості покупцю.

Кореспонденція рахунків в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з обліку доходів від реалізації готової продукції за Формую №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» представлена в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації готової продукції підприємств у 2022 р. за Формою №2

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн
	Дебет	Кредит	
1. Відображено дохід від реалізації продукції	36	701	32069,04
2. Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації готової продукції	701	643	5344,84
3. Відображено податкові зобов'язання	643	641	5344,84
4. Списано доходи від реалізації готової продукції за вирахуванням ПДВ на фінансовий результат	701	791	26724,2

В ТОВ «Вознесенський коньячний завод» На рахунку 71 «Інші операційні доходи» ТОВ «Вознесенський коньячний завод» узагальнюється інформація про всі доходи, отримані підприємством від операційної діяльності протягом звітного періоду, за винятком доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

1. До інших операційних доходів в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відповідно до П(С)БО 15 відносяться [4]: доходи від реалізації іноземної валюти: курсова різниця, яка виникла в результаті продажу іноземної валюти за курсом, вищим за курс її придбання; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій): доходи від продажу ТМЦ, запасних

частин, інструментів, інших оборотних активів, які не належать до фінансових інвестицій; доходи від операційної оренди активів: орендна плата, яку отримує підприємство від орендарів за користування його активами; доходи від операційної курсової різниці по операціям в іноземній валюті: курсова різниця, яка виникла в результаті переоцінки валютних активів та зобов'язань підприємства; суми штрафів, пені, неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів: суми, які визнані боржником або стягнені з нього за рішенням суду, господарського суду за порушення умов договорів; доходи від списання кредиторської заборгованості, по якій минув строк позовній давності: суми заборгованості, по якій минув строк позовної давності, і яка була списана з балансу підприємства, але згодом була відшкодована боржником; відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні): суми, отримані внаслідок відшкодування раніше списаних активів, які вважалися безнадійними; суми безкоштовно отриманих оборотних активів: кошти, отримані підприємством безкоштовно від інших юридичних або фізичних осіб, а також субсидії, отримані з бюджету; інші доходи від операційної діяльності: доходи, які не належать до жодної з перерахованих вище категорій, але отримані внаслідок операційної діяльності підприємства.

Облік інших операційних доходів в ТОВ «Вознесеньський коньячний завод» здійснюється на основі первинних документів, які підтверджують факт отримання доходу. На рахунку 71 «Інші операційні доходи» дебетуються суми отриманих доходів, а кредитуються рахунки, що відображають джерела надходження цих доходів (наприклад, рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», рахунок 51 «Розрахунковий рахунок» тощо). Аналітичний облік інших операційних доходів ведеться за видами доходів в автоматизованій системі обліку, що дозволяє підприємству отримувати детальну інформацію про структуру та джерела отримання цих доходів.

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої операційної діяльності в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» можна сформулювати за допомогою форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності», але за період, що аналізується на підприємстві не має інших операційних доходів.

Для відображення інформації про витрати від операційної діяльності підприємства в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» використовують 9 клас рахунків. У кінці періоду рахунки витрат – 90, 92, 93, 94 закриваються для визначення фінансового результату від операційної діяльності. Для цього здійснюється списання сальдо рахунків 9 класу на фінансовий результат – рахунок 791.

На підприємстві рахунок 90 «Собівартість реалізації» використовується для узагальнення інформації про собівартість продукції, яка була реалізована. ТОВ «Вознесенський коньячний завод» застосовує субрахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», на якому збираються всі витрати, пов'язані з виготовленням та продажем готової продукції. Витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції, відображаються на рахунку 23 «Виробництво». На цьому рахунку ведеться аналітичний облік витрат за їх видами. Це дозволяє підприємству чітко бачити, які саме витрати формують собівартість продукції. Готову продукцію, яка ще не була реалізована, обліковують на рахунку 26 «Готова продукція». Аналітичний облік на цьому рахунку ведеться за видами готової продукції та витрат. Це дає можливість підприємству контролювати запаси готової продукції та їх собівартість. Після реалізації готової продукції її собівартість списується з рахунку 26 «Готова продукція» і дебетується на рахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції». Кредитується рахунок 901 за рахунок рахунків, які відображають джерела формування собівартості (наприклад, в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» – це рахунок 23 «Виробництво», рахунок 25 «Загальновиробничі витрати» тощо). Таким чином, рахунок 90 «Собівартість

реалізації» показує загальну суму витрат, які були понесені підприємством на виробництво та продаж реалізованої продукції. Ця інформація є важливою для визначення фінансового результату від операційної діяльності.

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку витрат від операційної діяльності представлені в табл. 3.2-3.3.

Таблиця 3.2 – Кореспонденція рахунків з обліку собівартості реалізації продукції за Формою №2 на підприємстві в 2022р.

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Списано собівартість реалізованої продукції	901	26	21212,1
2. Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791	901	21212,1

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» є підприємством малого бізнесу, тому у фінансовій звітності адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати відображаються в Формі №2 в рядку 2180 «Інші операційні витрати».

На ТОВ «Вознесенський коньячний завод» адміністративні витрати поділяються відповідно П(С)БО 16 [5] на наступні категорії:

1. Витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу: сюди входять заробітна плата, премії, відрядження, харчування, медичне страхування та інші витрати, пов'язані з діяльністю адміністративного персоналу.

2. Витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальносподарського призначення: оренда, амортизація, ремонт, комунальні послуги та інші витрати, пов'язані з експлуатацією цих активів.

3. Інші адміністративні витрати: охорона, юридичні послуги, аудиторські послуги, транспортні послуги, поштово-телеграфні, канцелярські витрати, податки, збори (обов'язкові платежі).

Витрати на збут в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відповідно до П(С)БО 16 [5] поділяються на наступні категорії:

2. Витрати на транспортування готової продукції: сюди входять витрати на доставку продукції покупцям, включаючи транспортні послуги, оплату палива, амортизацію транспортних засобів та інші пов'язані з цим витрати. Витрати на амортизацію, ремонт і утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, використовуваних для забезпечення збуту продукції: амортизація, ремонт, комунальні послуги та інші витрати, пов'язані з експлуатацією цих активів для збуту продукції. Інші витрати на збут: реклама, маркетинг, участь у виставках, упаковка, комісійні винагороди та інші витрати, пов'язані зі збутом продукції. В кінці періоду в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» загальна сума сформованих інших операційних витрат списується на рахунок 791.

Синтетичний облік витрат діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться автоматизовано з використанням програмного забезпечення. Для визначення фінансового результату від операційної діяльності діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» порівнюють доходи звітного періоду і витрати від операційної діяльності на субрахунку 791 «Фінансові результати операційної діяльності». Сальдо рахунку 79 «Фінансових результатів» при його закритті списують при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)».

Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів представлена в табл. 3.3.

Облік фінансових результатів діяльності в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відображається в наступних формах фінансової звітності малого підприємства (табл. 3.4):

– форма №1 «Баланс» – рядок 1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)»;

Таблиця 3.3 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів за Формою №2 на підприємстві в 2022р.

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Віднесено на результат основної діяльності :			
– собівартість реалізації	791	901	21212,1
– інші операційні витрати діяльності	791	94	3866,2
2. Віднесено на результат операційної діяльності доходи:			
– доходи від реалізації	701	791	26724,2
– інші операційні доходи	71	791	-
3. Віднесено на фінансовий результат діяльності чистий прибуток	791	441	108,7

– форма № 2 «Звіт про фінансові результати».

Таблиця 3.4 – Відображення фінансових результатів у фінансовій звітності в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в 2022р.

Форма звітності	Код рядку	Назва рядку	Сума, тис. грн.
Форма №1 «Баланс»	1420	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	960,3
Форма №2 «Звіт про фінансові результати»	2000	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	26 724,2
	2090	Валовий прибуток	5512,1
	2195	Фінансові результати від операційної діяльності (збиток)	х
	2350	Чистий фінансовий результат (збиток)	108,7

3.3. Напрями удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів від операційної діяльності підприємства

Управлінський облік фінансових результатів від операційної діяльності є важливою складовою системи управління підприємством, який дозволяє [30]:

- оцінити ефективність основної діяльності підприємства;
- виявити резерви для підвищення прибутку;

– прийняти обґрунтовані управлінські рішення.

Застосування управлінського обліку як інструменту удосконалення обліку, аналізу та збільшення фінансових результатів від операційної діяльності підприємства є актуальним в сучасних умовах функціонування підприємств, в тому числі підприємств харчової промисловості та виробництва агропромислової продукції.

Дослідження показало [29, 30, 33, 34, 41,42], що метою управлінського обліку фінансових результатів від операційної діяльності є :

– формування та надання менеджерам підприємства інформації про доходи та витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства;

– аналіз даної інформації з метою виявлення резервів для підвищення прибутку;

– розробка заходів щодо підвищення ефективності основної діяльності підприємства;

– застосування сучасних інструментів управління доходами, витратами та фінансовими результатами операційної діяльності підприємства з метою збільшення прибутку та результативності його операційної діяльності, наприклад, системи бюджетування майбутньої операційної діяльності та контролінгу фінансових результатів.

Дослідження підтвердило [34], що контролінг фінансових результатів від операційної діяльності є важливою складовою системи управління підприємством, спрямованою на досягнення його стратегічних та операційних цілей. Він передбачає комплекс заходів, спрямованих на:

– планування фінансових результатів на основі аналізу минулих показників, поточної ринкової ситуації та перспектив розвитку підприємства;

– контроль за виконанням планових показників фінансових результатів, виявлення відхилень та вжиття заходів щодо їх усунення;

- аналіз фінансових результатів з метою оцінки ефективності діяльності підприємства, виявлення резервів підвищення рентабельності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

- мотивацію персоналу до досягнення поставлених цілей фінансових результатів.

Завданнями контролінгу фінансових результатів від операційної діяльності, на нашу думку є [34]:

- забезпечення досягнення запланованих фінансових результатів (прибуток, рентабельність, ліквідність тощо);

- оптимізація використання фінансових ресурсів підприємства;

- мінімізація фінансових ризиків;

- підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Методами контролінгу фінансових результатів від операційної діяльності можна вважати [34, 41, 42]:

- аналіз фінансової звітності: оцінка фінансового стану, динаміки розвитку та результативності діяльності підприємства на основі даних бухгалтерського обліку;

- бюджетування: планування доходів та витрат підприємства на певний період;

- вартісний аналіз: оцінка ефективності інвестицій, проектів та інших управлінських рішень;

- аналіз відхилень: виявлення та аналіз причин відхилення фактичних фінансових результатів від планових;

- використанні адитивної моделі для проведення факторного аналізу формування фінансових результатів від операційної діяльності (факторів першого, другого та третього порядку) з метою усунення негативного впливу факторів та посилення позитивного;

– моделювання: прогнозування фінансових результатів на основі математичних моделей.

Важливо зазначити, що контролінг фінансових результатів не є разовим заходом, а постійним процесом, який здійснюється протягом усього життєвого циклу підприємства.

Ефективний контролінг фінансових результатів від операційної діяльності підприємства, на нашу думку, дозволяє [34]:

1. Підвищити прозорість фінансової діяльності підприємства.
2. Покращити прийняття управлінських рішень в системі управління.
3. Підвищити ефективність використання фінансових ресурсів.
4. Збільшити прибуток від операційної діяльності та рентабельність продукції підприємства і виробництва.
5. Підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У ході виконання дослідження стану виробничо-господарської діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з поглибленим аналізом фінансових результатів діяльності, особливостей організації бухгалтерського обліку діяльності підприємства та відображення у фінансовій звітності фінансових результатів, теоретичних аспектів фінансового обліку формування фінансових результатів від операційної діяльності, праць вчених та фахівців щодо визначення їх сутності та класифікації, можна зробити наступні висновки:

3. У першому розділі роботи розглянуто теоретичні питання сутності та класифікації фінансових результатів від операційної діяльності підприємства відповідно до НП(С)БО, законодавчих актів і нормативних документів, особливості їх формування, синтетичний облік та відображення у фінансовій звітності, аспекти управлінського обліку.

Ведення бухгалтерського обліку на підприємствах в Україні регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який затверджено від 16.07.1999 року №996–XIV зі змінами, а оподаткування їх діяльності, в тому числі фінансових результатів – Податковим Кодексом України, який затверджене від 02.12.2010 року № 2755-VI зі змінами. Формування, елементи, склад, класифікація витрат, доходів, капіталу, фінансових результатів, принципи підготовки та вимоги до фінансової звітності регламентуються в Україні Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 р. зі змінами – далі НП(С)БО 1.

Фінансовий результат згідно до НП(С)БО 1 – це кінцевий підсумок господарської діяльності підприємства за певний період, який виражається у грошовій формі та характеризує прибуток або збиток. Він розраховується як різниця між доходами та витратами підприємства. Проаналізовано сутність та

класифікацію фінансових результатів відповідно до публікацій вчених та НП(С)БО 1, фінансовий облік їх формування та наведена кореспонденція рахунків в Додатках А-В.

2. У другому розділі проведено аналіз фінансових результатів товарного експорту та їх змін в умовах війни в Україні, розрахунок і аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з поглибленим аналізом формування фінансових результатів діяльності підприємства:

2.1. На підставі проведеного дослідження статистичних даних за 2021-2023 рр. визначено, що:

– в 2021-2023 рр. експорт товарів щорічно скорочується, але темпи спаду експорту поступово зменшуються, в товарному експорті зростає роль продукції сільського господарства та галузей харчової промисловості – в 2022-2023 рр більше половини валютної виручки держава отримує від реалізації агропродовольчих товарів%;

– частка агропродовольчої продукції в товарному експорті України набагато перевищує аналогічні показники в розвинутих країнах. Так, в Європейському Союзі, який є світовим лідером по експорту продовольчими товарами, в загальному обсязі європейського експорту приходиться лише 7%;

– дослідження підтвердило, що основу агропродовольчого експорту складають сировинні продукти і промислова продукція з невеликою доданою вартістю, що є негативним. Частка в експорті готових харчових продуктів, тобто продукції з великою доданою вартістю, як показало дослідження вчених, вкрай низка і знаходиться в межах 13,7–14,8%, що значно поступається таким країнам як Польща – 51,3%, Франція – 53,2%.

2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників показав, що в ТОВ«Вознесенський коньячний завод»у 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на підприємстві спостерігається нестійка тенденція їх зміни, а деяких –

погіршення, що негативно впливає на результативність його діяльності, а саме:

- чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до зростання на 5778,3 тис.грн. або 27,56%, при зростанні собівартості реалізованої продукції на 3034,5 тис.грн або 16,73%.

- тенденцію до зростання мають й інші операційні витрати на 1333,1 тис.грн або 52,54%, що негативно вплинуло на фінансовий результат від операційної діяльності підприємства малого бізнесу. Підприємство не має у фінансовій звітності величини адміністративних та витрат на збут;

- витрати на 1 грн реалізованої продукції зменшуються на 5,03 коп або 21,09%, що пов'язано з меншими темпами зростання собівартості реалізованої продукції відповідно чистого доходу від реалізації продукції, що позитивно вплинуло на фінансовий результат основної операційної діяльності – зростання прибутку на 2743,8 тис.грн або 99,16%, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства;

- аналіз використання ресурсів підприємства показав, що покращилось використання більшості ресурсів підприємства: фондівдача по продукції збільшилась на 0,41 грн/грн або на 26,54%, фондівдача по прибутку збільшилась на 0,20 грн./грн. або на 100%, що пов'язано зі більшими темпами зростання прибутку від основної операційної діяльності та чистого доходу від реалізації продукції ніж середньорічної вартості основних засобів підприємства; спостерігається збільшення продуктивності праці на 241717,32 грн або 32,31%, що пов'язано з інтенсивним використанням трудових ресурсів підприємства й є позитивною тенденцією; збільшення матеріалівдачі на 0,044 грн/грн або 4,06% при зменшенні матеріаломісткості на 0,036 грн/грн або на 3,9%, що позитивно характеризує використання трудових, матеріальних ресурсів підприємства, основних засобів та позитивно характеризує операційну діяльність підприємства, але зменшення оборотності оборотних коштів на 0,08 обороту або на 13,33%, що негативно впливає на фінансовий стан, фінансування операційної діяльності

підприємства та характеризує використання його оборотного капіталу;

– оцінка ліквідності активів та пасивів балансу показала, що баланс підприємства не є абсолютно ліквідним, що негативно впливає на його фінансовий стан та платоспроможність.

2.3. Аналіз формування фінансових результатів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в 2022 році порівняно з 2021 роком показав, що:

– найбільшу частку в доходах підприємства складає операційна діяльність – 100%. В складі операційної діяльності виділяється тільки чистий дохід від реалізації продукції підприємства, який збільшився на 5778,3 тис.грн або 27,56%;

– збиток від іншої операційної діяльності також збільшився на 52,54% з 2533,1 тис. грн до 3866,2 тис. грн, що негативно характеризує іншу операційну діяльність підприємства та негативно вплинуло на загальний фінансовий результат до оподаткування;

– загальний прибуток від операційної діяльності збільшився з 235,2 тис. грн до 1645,9 тис. грн, що свідчить про позитивну динаміку розвитку операційної діяльності підприємства та зростання її прибутковості;

– чистий прибуток від діяльності підприємства зменшився – на 44,8% з 153,5 тис. грн до 108,7 тис. грн., що є негативним результатом діяльності підприємства в 2022 р. в порівнянні з 2021р.

Загалом, дані свідчать про те, що підприємство успішно веде лише свою основну діяльність та генерує прибуток, але водночас має з результативністю інших видів діяльності.

3. Організація бухгалтерського обліку на ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відповідає Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку. Фінансова звітність, первинна документація, облікові регістри складені відповідно до

нормативних актів. В ТОВ «Вознесенський коньячний завод» представлені усі види обліку: оперативний, фінансовий, статистичний, податковий. ТОВ «Вознесенський коньячний завод» застосовує автоматизовану форму обліку. Веденням обліку займається бухгалтерський відділ на чолі з головним бухгалтером, обов'язки якого наведено у другому розділі звіту.

У третьому розділі розглядалися особливості організації бухгалтерського обліку та фінансового обліку фінансових результатів від операційної діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» на основі їх відображення у фінансовій звітності.

4. Напрямами удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів діяльності на основі проведеного дослідження в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» є:

4.1. Застосування управлінського обліку як інструменту удосконалення обліку, аналізу та збільшення фінансових результатів від операційної діяльності підприємства є актуальним в сучасних умовах функціонування підприємств, в тому числі підприємств харчової промисловості та виробництва агропромислової продукції.

4.2. Метою управлінського обліку фінансових результатів від операційної діяльності є: формування та надання менеджерам підприємства інформації про доходи та витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства; аналіз даної інформації з метою виявлення резервів для підвищення прибутку; розробка заходів щодо підвищення ефективності основної діяльності підприємства; застосування сучасних інструментів управління доходами, витратами та фінансовими результатами операційної діяльності підприємства з метою збільшення прибутку та результативності його операційної діяльності, наприклад, системи бюджетування майбутньої операційної діяльності та контролінгу фінансових результатів.

4.2. Контролінг фінансових результатів від операційної діяльності є важливою складовою системи управління підприємством, спрямованою на досягнення його стратегічних та операційних цілей. Він передбачає комплекс заходів, спрямованих на: планування фінансових результатів на основі аналізу минулих показників, поточної ринкової ситуації та перспектив розвитку підприємства; контроль за виконанням планових показників фінансових результатів, виявлення відхилень та вжиття заходів щодо їх усунення; аналіз фінансових результатів з метою оцінки ефективності діяльності підприємства, виявлення резервів підвищення рентабельності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень; мотивацію персоналу до досягнення поставлених цілей фінансових результатів.

4.4. Завданнями контролінгу фінансових результатів від операційної діяльності, на нашу думку є: забезпечення досягнення запланованих фінансових результатів (прибуток, рентабельність, ліквідність тощо); оптимізація використання фінансових ресурсів підприємства; мінімізація фінансових ризиків; підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

4.5. Методами контролінгу фінансових результатів від операційної діяльності можна вважати: аналіз фінансової звітності: оцінка фінансового стану, динаміки розвитку та результативності діяльності підприємства на основі даних бухгалтерського обліку; бюджетування: планування доходів та витрат підприємства на певний період; вартісний аналіз: оцінка ефективності інвестицій, проектів та інших управлінських рішень; аналіз відхилень: виявлення та аналіз причин відхилення фактичних фінансових результатів від планових; використанні адитивної моделі для проведення факторного аналізу формування фінансових результатів від операційної діяльності (факторів першого, другого та третього порядку) з метою усунення негативного впливу факторів та посилення позитивного; моделювання: прогнозування фінансових результатів на основі математичних моделей.

4.6. Ефективний контролінг фінансових результатів від операційної діяльності підприємства, на нашу думку, дозволяє: підвищити прозорість фінансової діяльності підприємства; покращити прийняття управлінських рішень в системі управління; підвищити ефективність використання фінансових ресурсів; збільшити прибуток від операційної діяльності та рентабельність продукції підприємства і виробництва; підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

7. Результати дослідження, які відображені у першому розділі кваліфікаційної роботи були:

– опубліковані в 2 наукових працях (2-х тезах всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, в т.ч. 1- у співавторстві) [24, 25];

– пройшли апробацію та доповідалися на наукових студентських конференціях здобувачів освіти на секції кафедри обліку та аудиту в ОНТУ в 2023-2024 р., на V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 30-31 травня 2023 року, та VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року;

– пройшли апробацію на 2-х наукових колоквиумах в рамках дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри обліку та аудиту ОНТУ 29.11.2023 р. та 18.04.2024 р. (див. Додаток Д).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996–XIV зі змінами. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 01.06.2024 р).
2. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 року № 2755-VI зі змінами. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/> (дата звернення 01.06.2024 р).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 01.06.2024 р).
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 29.10.1999 року №290, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 01.06.2024 р.).
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 29.10.1999 року №290, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 01.06.2024 р.).
6. Мельник Т.В., Симоненко О.В. Управлінський облік: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с. (дата звернення 01.06.2024).
7. Аранчій В.І., Чумак В.Д., Бражник Л.В. Фінанси підприємств: навчальним посібник. 2-ге вид., розшир. та доповн. Полтава: РВ ПДАА, 2018. 350 с. URL: https://dspace.pdau.edu.ua/bitstream/123456789/161/1/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_Aranchii_Chumak_Brazhnyk%282018%29%282%29.pdf (дата звернення 01.06.2024).

8. Мельник М.В., Симоненко О.В. Фінансовий облік: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 418 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/course/buhhalterskyj-oblik-ekf> (дата звернення 01.06.2024).

9. Голов С.Ф. Фінансовий облік: Навчальний посібник. К.: Літера ЛТД, 2018. 448 с. (дата звернення 01.06.2024).

10. Управлінський облік: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Луценка. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 480 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/60-fnansoviy-oblk-suk-lk.html> (дата звернення 01.06.2024).

11. Коцур О. М., Коцур О. В. Управлінський облік: Навчальний посібник/ К.: Літера ЛТД, 2018. 448 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/course/finansovuj-oblik-ii-eko> (дата звернення 01.06.2024).

12. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / Бутинець Ф.Ф. та ін. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.

13. Крупка Я. Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Фінансовий облік: підруч. 4-те вид. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

14. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. Київ : ЦНЛ, 2005. 528 с.

15. Ковальова О.М., Іоргачова М.І. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства // Економіка та суспільство. № 46. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2024> (дата звернення 01.06.2024).

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: від 30.11.99 №1019 (зі змінами). URL:

<https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html> (дата звернення 01.06.2024 р).

17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 зі змінами.

URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html> (дата звернення 01.06.2024 р).

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджено наказом Мініфіну від 28 грудня 2000 року №353 зі змінами. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-17-podatok>. (дата звернення 01.06.2024 р).

19. Давидюк Т.В., Манойленко Т.І., Ломаченко Т.І. та ін. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 318 с.

20. Верига Ю. А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 438 с.

21. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

22. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. [3-ге видання, виправлене і доповнене]. 326 с. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 01.06.2024).

23. Державна служба статистики (Веб.сайт), Київ 2022. URU :<http://ukrstat.gov.ua>. (дата звернення 01.06.2024).

24. В`язніков К.М. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств харчової промисловості за абсолютними та відносними показниками: особливості проведення в сучасних умовах // Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді. Матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 30-31 травня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. С. 38-41.

25. Стойнов В.Г., В'язніков К.М., Кучер О.О. Експорт агропродовольчих товарів з України: аналіз тенденцій в 2021-2023 рр. // Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді. Матеріали VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 17-18 квітня 2024 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2024. https://ontu.edu.ua/download/konfi/2024/Conference_abstract-17-18-04-24.pdf

26. Антонюк П.О, Антонюк О.П., Ступницька, Т.М., Баранюк, Х.О. Аналіз сучасного стану зовнішньої торгівлі України агропромисловими товарами // Економіка харчової промисловості. 2021. Т. 13, вип. 3. С. 16-22.

27. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): Навчальний посібник: 3-ге вид., виправлене і доповнене. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 326 с.

28. Мілевська О.М. Аналіз фінансових результатів (на прикладі ГЗК Кривбасу). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55297047.pdf> (дата звернення 01.05.2024).

29. Дзюба О.М, Майстер Л.А. Облікове забезпечення формування фінансових результатів підприємства // Приазовський економічний вісник. Випуск 5(28). 2021. URL:http://rev.kpu.zp.ua/journals/2021/5_28_ukr/27.pdf(дата звернення 01.06.2024).

30. Управлінський облік: Навчальний посібник / За ред. проф. В. В. Луценка. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 480 с.: (дата звернення 05.05.2024).

31. Звіт про рух грошових коштів: електронний ресурс. URL:<https://www.buhoblik.org.ua/uchet/buxgalterskaya-otchetnost/2120-balans-pidpriemstva.html> (дата звернення 01.06.2024).

32. Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом).Форма №3: електронний ресурс. URL:<https://blank.dtki.ua/blank/47>(дата звернення 01.06.2024).

33. Управлінський облік: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Луценка. К.: Центр навчальної літератури, 2014. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/60-fnansoviy-oblk-suk-lk.html>(дата звернення 01.06.2024).

34. Назарова Т.Ю., Шевченко М.М., Грабович П.В. Фінансовий контролінг як складова системи управління стійким розвитком підприємства // Вісник НТУ «ХП» (економічні науки). ВИП. 1. 2020. URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/a3c61867-2e52-4800-966b-52f50d96db28/content>(дата звернення 01.06.2024).

35. Воронко О. С., Штепа Н. П. Економічний аналіз: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ–2000», 2012. 279 с.

36. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність: Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 281 с.

37. Литвин Б. М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Київ: «Хай-Тек Прес», 2008. 336 с.

38. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. Проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероблене і допрацьоване Київ: Знання, 2008. 487 с.

39. Фесенко В. В., Воронцова Л. А. Аналіз фінансових результатів підприємств України: Стаття. Ел. наук. фах. вид. «Ефективна економіка», 2020.

40. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.

41. Купріна Н.М. Забезпечення конкурентоспроможності харчової промисловості України: теорія і практика: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», Одеса. 2019. 304 с.

42. Мороз Ю. Ю., Цал-ЦАлко Ю. С., Ейсмонт В. С. [та ін] Бухгалтерський облік і аудит в управлінні лісогосподарським підприємством: Підручник Житомир: Рута, 2019. 372 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ
ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця А.1 – Типові бухгалтерські проводки по рахунку 70 «Доходи від реалізації»*

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1. Відображено вартість поверненої покупцям продукції	70 «Дохід від реалізації»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
2. Нараховано ПДВ на виручку від реалізації продукції	70 «Дохід від реалізації»	641 «Розрахунки за податками і платежами»
3. Відображено надходження страхових платежів від страхувальника	70 «Дохід від реалізації»	76 «Страхові платежі»
4. Визначено фінансовий результат від реалізації продукції	70 «Дохід від реалізації продукції»	79 «Фінансові результати»
5. Отримано готівку за продаж продукції	30 «Готівка»	70 «Дохід від реалізації»
6. Отримано кошти на поточний рахунок в банку	31 «Рахунки в банках»	70 «Дохід від реалізації»
7. Відображено дохід від одержаних короткострокових векселів	34 «Короткострокові векселі одержані»	70 «Дохід від реалізації»
8. Відображено дохід за одержані товарно-матеріальні цінності	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	70 «Дохід від реалізації»
9. Видано заробітну плату готовою продукцією	66 «Розрахунки з оплати праці»	70 «Дохід від реалізації»
10. Нараховано та відображено дохід по отриманих відсотках	68 «Розрахунки за іншими операціями»	70 «Дохід від реалізації»
11. Списано доходи майбутніх періодів та включено до складу доходів звітного періоду	69 «Доходи майбутніх періодів»	70 «Дохід від реалізації»

* Джерело [14]

Таблиця А.2 – Типові бухгалтерські проводки по рахунку 71 «Інші операційні доходи»*

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1.Нараховано суму ПДВ	71 «Інший операційний дохід»	64 «Розрахунки за податками і платежами»
2.Відображено фінансовий результат	71 «Інший операційний дохід»	79 «Фінансові результати»
3.Безоплатно отримані запаси	20 «Виробничі запаси» 22 «МШП»	71 «Інший операційний дохід»
4. Реалізовано виробничі запаси і МШП	31 «Рахунки в банках» 37 «Розрахунки з різними дебіторами»	71 «Інший операційний дохід»
5. Оприбутковано раніше не враховані на балансі засоби	20 «Виробничі запаси» 22 «МШП»	71 «Інший операційний дохід»
6. Отримано готівку від реалізації інших оборотних активів	30 «Каса»	71 «Інший операційний дохід»
7. Відображена сума, що підлягає відшкодуванню винними особами	37 «Розрахунки з різними дебіторами»	71 «Інший операційний дохід»
8.У кінці звітної періоду відображена сума отриманого доходу від цільового фінансування	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	71 «Інший операційний дохід»
9. Відображено суму доходу звітної періоду	69 «Доходи майбутніх періодів»	71 «Інший операційний дохід»

* Джерело [14]

ДОДАТОК Б
КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ З ОБЛІКУ ВИТРАТ
ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця Б.1 – Кореспонденція рахунків з обліку витрат від реалізації підприємства*

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1.	Списана на реалізацію готова продукція за фактичною собівартістю	901	26
2.	Списана на фінансові результати фактична собівартість продукції	791	901
3.	Списані послуги на реалізацію за фактичною собівартістю	903	23
4.	Списана на фінансові результати фактична собівартість послуг	791	903

*Джерело [14]

Таблиця Б.2 – Кореспонденція рахунків з обліку адміністративних витрат*

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Включено до витрат амортизацію необоротних активів загальногосподарського призначення	92	13
2	Списано запаси, що використані для адміністративних витрат	92	20, 22, 281
3	Виконано роботи, послуги власним виробництвом для адміністративно-управлінських цілей	92	23
4	Списання витрат на відрядження адмінперсоналу	92	372
5	Віднесено на адміністративні витрати поточного місяця частину залишку витрат майбутніх періодів	92	39
6	Нарахуванні забезпечень майбутніх витрат, пов'язаних із адміністративними цілями	92	47
7	Вартість інших адміністративних витрат, виконаних сторонніми організаціями (напр. послуги поштового зв'язку)	92	63, 685
8	Нараховано податки, збори або обов'язкові платежі (окрім тих, які відносяться до виробничої собівартості продукції або робіт, послуг)	92	64
9	Нараховано зарплату управлінському персоналу підприємства та іншому загальногосподарському персоналу	92	661
10	Нарахування ЄСВ на зарплату управлінському персоналу підприємства та іншому загальногосподарському персоналу	92	651

*Джерело [14]

Таблиця Б.3 – Кореспонденція рахунків з обліку витрат на збут продукції*

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Віднесено амортизацію необоротних активів до витрат на збут	93	13
2	Списання запасів, що має відношення до збуту (наприклад, для пакування товарів/продукції, облік товарів на вітрині)	93	20, 22, 281
3	Виконано роботи та/або послуги власним виробництвом підприємства для збутових цілей	93	23
4	Витрати на відрядження персоналу відділу збуту	93	372
5	Виражені збутові витрати, які враховувалися раніше як витрати майбутніх періодів. (наприклад: підписка періодичних видань, авансові орендні платежі).	93	39
6	Нарахували забезпечення майбутніх платежів пов'язаних зі збутом (наприклад: резерв відпусток).	93	47
7	Нараховано інші збутові витрати, виконані сторонніми підприємствами (організаціями, підприємцями) (наприклад: витрати на транспортування товарів чи готової продукції, оплата послуг та оренди).	93	63, 685
8	Нараховано заробітну плату працівникам відділу збуту.	93	64
9	Нараховано єдиний соціальний внесок на зарплату працівників відділу збуту.	93	661

*Джерело [14]

Таблиця Б.4 – Кореспонденція рахунків з обліку інших операційних витрат*

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію об'єктів культурного призначення	949	131
2	Нараховано амортизацію переданого в оренду об'єкта	949	13
3	Відображено фінансові результати від оренди (витрати)	791	949
4	Собівартість об'єкта віднесено на фінансові результати	791	943
5	Списано балансову вартість об'єкта	943	286
6	Списана собівартість робіт з покращення будівлі	949	23

*Джерело [14]

ДОДАТОК В

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ З ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ

РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Операції з реалізації продукції, коли перша подія-відвантаження продукції.			
1.	Відвантажена готова продукція за цінами реалізації (з урахуванням ПДВ)	361	701
2.	Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ	701	641
3.	Списана на реалізацію готова продукція за фактичною собівартістю	901	27
4.	Віднесена сума виручки від реалізації продукції на фінансові результати	701	791
5.	Списана на фінансові результати фактична собівартість продукції	791	901
6.	Відображені фінансові результати на прибуток	791	441
7.	Надійшла оплата від покупця за отриману продукцію (з урахуванням ПДВ)	311	361
Операції з реалізації продукції, коли перша подія-надходження предоплати від покупця			
1.	Отриманий аванс від покупця в рахунок поставки продукції згідно з угодою	311	681
2.	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	643	641
3.	Відвантажена готова продукція за цінами реалізації (з урахуванням ПДВ)	361	701
4.	Відображена сума ПДВ, яка раніше була включена до складу податкових зобов'язань	701	643
5.	Списана продукція на реалізацію за фактичною собівартістю	902	27
6.	Віднесена сума виручки від реалізації продукції на фінансові результати	701	791
7.	Списана на фінансові результати фактична собівартість продукції	791	901
8.	Відображений прибуток за фінансовими результатами	791	441
9.	Проведений взаємозалік в розрахунках	681	361

*Джерело [14]

ДОДАТОК Д
АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ В КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТІ БАКАЛАВРА

Витяг
з протоколу № 6
засідання кафедри обліку та аудиту
від 29 листопада 2023 р.

Голова засідання кафедри: завідувач кафедри обліку та аудиту проф. Немченко В.В.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: проф. Купріна Н.М., проф., Мельник Ю.М., доценти: Антонюк О.П., Ощепков О.П., Ступницька Т.М., Тарасова О.В., Васьковська К.О., Баранюк Х.О., ас. Гребейникова Н.А.

СЛУХАЛИ: Про результати наукового колоквіуму «Сучасні аспекти проведення аналізу функціонування національної економіки та діяльності її суб'єктів в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності та ефективності діяльності», який проводився 28 листопада 2023 року о 11.00 в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри Обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквіуму «Сучасні аспекти проведення аналізу функціонування національної економіки та діяльності її суб'єктів в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності та ефективності діяльності».

2. Здобувачам вищої освіти які підготували та доповідали на науковому колоквіуму в рамках дослідження за темами КРМ і КРБ надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.8. Здобувачу СВО «Бакалавр», спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» – К.М. В'язнікову, тема доповіді: «Аналіз фінансових результатів експортних операцій України під час військових дій».

Зав. кафедри
обліку та аудиту

/ПІДПИСАНО/

Валерій НЕМЧЕНКО

Секретар

/ПІДПИСАНО/

Людмила ГОЛОВАЧЕНКО

Витяг
з протоколу № 13
засідання кафедри обліку та аудиту
від 24 квітня 2024 р.

Голова засідання кафедри: завідувач кафедри обліку та аудиту проф. Немченко В.В.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: проф. Купріна Н.М., проф., Мельник Ю.М., доценти: Антонюк О.П., Ощепков О.П., Ступницька Т.М., Тарасова О.В., Васьковська К.О., Баранюк Х.О., ас. Гребейникова Н.А., зав. лабораторії Головаченко Л.М.

СЛУХАЛИ: Про результати наукового колоквіуму «Теоретичні та практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку», який проводився 18 квітня 2024 року о 11.00 в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри Обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквіуму «Теоретичні та практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку» з напряму наукової школи кафедри Обліку та аудиту «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів», який проводився 18.04.2024 р.

2. Здобувачам вищої освіти які підготували та доповідали на науковому колоквіуму 18.04.2024 р. в рамках дослідження за темами КРМ і КРБ, які виконуються відповідно до затверджених тем на підставі наказів ОНТУ, надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.18. Здобувачу СВО «Бакалавр», спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» – К.М. В'язнікову, тема доповіді:

«Експорт агропродовольчих товарів з України: аналіз тенденцій в 2021-2023 рр.».

Зав. кафедри
обліку та аудиту

/ПІДПИСАНО/

Валерій НЕМЧЕНКО

Секретар

/ПІДПИСАНО/

Людмила ГОЛОВАЧЕНКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г. Е. ВЕЙНШТЕЙНА

СЕРТИФІКАТ

видано

В'ЯЗНІКОВУ КИРИЛУ

за участь

у VI ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді»

17-18 квітня 2024 р.

15 годин (0,5 кредита ECTS)

Економіка і розвиток галузей АПК • Менеджмент, інвестиції та інновації в харчовому бізнесі • Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку • Маркетинг та логістика в агропромисловій сфері • Особливості функціонування експортних логістичних систем • Маркетингові аспекти економічного розвитку • Бухгалтерський облік, економічний аналіз та аудит в системі управління підприємством • Фінансово-економічна безпека підприємств харчової промисловості • Екологічний менеджмент харчових виробництв • Становлення та розвиток публічного управління та адміністрування • Соціально-економічні аспекти формування громадянської відповідальності у студентської молоді • Цифрові технології в управлінні, діджитал-облік і контролінг

Дата 18.04.2024

Голова організаційного комітету
конференції
проректор з наукової роботи та
міжнародних зв'язків ОНЕ

Ольга ОЛЬШЕВСЬКА